

== Velja po pošti: ==
 za celo leto naprej .. K 30—
 za en mesec .. " 2-50
 za Nemčijo celoletno .. " 34—
 za ostalo inozemstvo .. " 29—
 V Ljubljani na črta:
 za celo leto naprej .. K 28—
 za en mesec .. " 2-30
 V spravi prejeman mesečno .. " 2—
 == Sobotna izdaja: ==
 za celo leto .. " 7—
 za Nemčijo celoletno .. " 9—
 za ostalo inozemstvo .. " 12—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
 Enostolpna petlitvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat .. " po 30 v
 za dva- in večkrat .. " 25,,
 pri večjih naročitih primerah popust po dogovoru.
 == Poslano: ==
 Enostolpna petlitvrsta po 60 v
 Izhaja vsak dan izvenredno ne deluje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vzrok red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisati se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 25.511, bosn.-herc. št. 7583. — Upravniškega telefona št. 188.

Narodni svet.

Ljubljana, 4. avgusta.

V obnovljenem avstrijskem parlamentarnem življenju je nastopil kratek odmor. Upali smo, da bo ta kratek odmor za to uporabljen, da nam prinese parlamentarno odgovorno ministristvo, kakor zahteva to sedanjí tok časa in pa kompetentni forum za korenito premembo ustave v demokratičnem smislu. Toda mesto parlamentarnega ministristva, kronskega sveta resničnih glasnikov volje narodov, nas tolažijo z uradniškim ministristvom, defenitivum naj se zopet odloži do bogvekdaj, če le mogoče »ad kalendas graecas« — do nikoli, mesto dalekosežnega načrta premembe ustave naj dobimo le karikaturu v obliki narodne avtonomije v okvirju sedanjih deželnih mej, ki bo prinesla Čehom mesto združenega češko - slovaškega ozemlja nemško Češko in razdelitve okroglij v Wolfovem smislu, nam Slovencem pa mesto združenega avstrijskega jugoslovanskega ozemlja »vojvodino Kočevsko« z grof Barbo-Eggerjem kot diktatorji. Ali bo vse to v korist našemu mlademu avstrijskemu parlamentarnemu življenju, dvomimo zelo. Na ta način smo zopet za stopnjo bližje Stürgkh-Clamovemu režimu.

Jugoslovani smo si čisto na jasnem, da po ti poti ne pridemo do rešitve notranje avstrijske krize, ampak ravno nasprotno v hujše zapletljaj. Vemo, da vladi, ki hoče naprej šariti z nevzdržnim sistemom, ne moremo zaupati in zato smatramo sedanjí odmor v parlamentarnem ustroju za mir pred viharjem. Pripraviti se bo treba še na težke preizkušnje in na hude boje, katerim moramo biti kos.

Prvi bojni pohod v parlamentu nam je prinesel združitev vseh zastopnikov avstrijskih Jugoslovanov v Jugoslovanskem klubu in pa jasno pot pred seboj, jasen cilj, katerega nismo preje imeli, na podlagi državnoopravne deklaracije. Jugoslovanski klub se je izkazal vrednega zaupanja, ki smo ga stavili vanj. Nastopil je kot organizirana složna celota, varoval ni samo ugleda Jugoslovanov, ampak priboril nam je važno postojanko: Avstriji ni mogoče več trajno vladati preko in mimo nas. Vsaka vlada mora z Jugoslovani računati.

In zato ni nič čudnega, da se danes vsa avstrijska politična javnost vprašuje: kam bodo Jugoslovani krenili, in da smo predmet stalnih dnevnih razprav vsega avstrijskega časopisja. Za nas je naša pot jasna kot beli dan, Nemce pa so zbegali praški dogodki in jih zapeljali popolnoma

na napačno sled. Zato ni čudno, če so nas v »dobri veri« proglasili za vladno stranko in celo Čeha same popolnoma zbegali.

Jugoslovani bomo morali zbrati na parlamentarnem bojišču vse sile in jih smotreno zastaviti, ako se bomo hoteli približati našemu narodno-političnemu kapitalu. Zato potrebuje danes Jugoslovanski klub za drugi bojni pohod tesnejše zaslombe in opore v širših slovenskih masah.

V nedeljo so zborovali v Ljubljani združeni nemški »Volksrat« alpskih dežel, da ukrenejo vse potrebno. Ni treba še dvakrat vpraševati, zakaj so si izbrali ravno Ljubljano. To pomeni, da hočejo na našem slovanskem jugu s podvojen silo razpresti mreže germanizacije in nam vsiliti hujši boj. Slovensko ozemlje in ozračje je danes popolnoma nasičeno z preizkušeni zidarji mostu do Adrije, nemškimi uradniki. In vsi ti uradniki od najvišjega do najnižjega so prišli k nam po volji in milosti nemškega do danes še vedno vse-mogočnega »Volksrata«, ki diktira Nemcem politiko in si je osvojil stališče države v državi. Volja »Volksratova« je danes »cumma lex« — najvišja postava tudi že za Istro in Dalmacijo, ki niso še dosedaj poskusile v taki polni meri sladkosti germanizacije. Ni čuda, da so že proglasili našo Adrijo s Trstom za trdnjavo nemštva. Oni vedo, kaj hočejo, in postopajo čisto natančno po načrtu. Vsako najmanjše uradniško mesto v najoddaljenem gorskem kotu ima danes »Volksrat« v svoji posesti. In kar je dobil enkrat v svojo železno pest, te namišljene nemške posesti ne spusti več zlahka.

Temu klinu nemškega prodiranja proti jugu moramo upostaviti nujni protiutež, ako hočemo podpreti uspešno politiko naših zastopnikov v Jugoslovanskem klubu. Vemo, da je pri nas večina uradništva v nemških rokah, da so vsa boljša mesta od Nemcev zasedena. Te naše bolesti se dobro zavedamo. Toda, da bi imeli vsa ta naša mesta, ki bi morala biti zasedena od Slovencev, v natančni evidenci, zato nimamo žal nobene legitimirane korporacije. Tozadevno je pri nas velika disorganizacija in disorijentacija. »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.« Ako bomo stali s prekrizanimi rokami in se ne ozirali na vse podrobnosti — vsak najmanjši kamen tvori bistven del zgradbe narodne celote — in čakali samo na čudeže od zgoraj, nas čaka lahko težka doba razočaranja. Kako pa naj odpravimo legije nemških uradnikov, tudi če se kurz spremeni, kar čez noč z njihovih mest? Na drugi strani je pa treba imeti v evidenci naše razumnístvo,

katerega smo itak že veliko žrtvovali Mar-su, treba je dajati smotrena navodila za posamezne študijske svrhe. Toda ne samo to. Hočemo narodne avtonomije na široki podlagi, zato je pa treba, da imamo natančen pregled naših narodnih mejah, da dobimo narodni kataster. Treba bo, da preosnujemo in prenovimo naše narodno obrambno delo in vse, kar spada pod ta pojem, in nujno je, da se lotimo tudi domačih kulturnih vprašanj, ki so tako potrebna ureditve in smotrenosti kot vse drugo. Tako je n. pr. eno naših važnih poglavij — »Slovenska Matica« —

Na vsak način, naši zastopniki ne morejo delati čudežev, ako nimajo v narodu samem realne organizirane opore. Jugoslovanski klub, naša politična reprezentanca, potrebuje nujne opore v organizaciji, ki bi natančno po določenem načrtu pripravljala pot, zbirala materijal.

Združenje vseh čeških poslancev v Českem svazu ima svojo narodno podlago v skupnem češkem narodnem svetu. Istotako imajo nemška politična zastopstva zaslonbo v »Volksratih«. Podobno je pri Poljaki in Ukrajinci.

Ako noče naš skupen naroden nastop v parlamentu, naš Jugoslovanski klub samo viseti v zraku, moramo, še predno se vdruči sestane zbornica k zasedanju, osnovati vsenarodno notranjo organizacijo, ustvariti naš »Narodni svet«.

Na eni strani je potrebno, da naše vseslovenske katoliške organizacije poglobijo svoje katoliško narodno načelo, na drugi strani pa je tu potrebno, da ustvarimo skupen naroden nastop celokupnega naroda. Narodni pojem naj bo most med strankami, med političnimi in kulturnimi organizacijami.

In ona stranka, ona kulturna organizacija bo dajala smer celokupnemu narodu, ki bo vsebovala v svojem idealizmu in smotrenosti in svoji prožnosti več notranje sile.

In prepričani smo, da je to poslanstvo namenjeno naši vseslovenski katoliško-demokratski organizaciji, ki vsebuje v sebi zdravo, življenja zmorno in življenja vredno jedro.

Temelj organizacije našega »Narodnega sveta« naj tvori demokratičen princip proporca. Vse stranke in struje naj bodo sorazmerno tu zastopane. Tudi slovenski socialni demokrati, pri katerih se čuti zadnje čase, da so se vsaj nekoliko začeli otresati pokroviteljstva nemške socialne demokracije.

Vzpodbudo pa mora dati vodstvo naj-

močnejše slovenske stranke, ki je Vseslovenska Ljudska Stranka.

Narodni svet mora postati dejstvo! Ni časa več za besede, začnimo in začnimo takoj!

Norranja politika.

Stališče Jugoslovanov.

Dunaj, 3. avgusta. Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korosec se je razgovarjal danes z voditelji Poljakov. Nato je bil sprejet od ministrskega predsednika dr. pl. Seidlerja. Jugoslovani so zelo rezervirani. Isto razpoloženje vlada pri konservativnih Poljaki, na katere so Nemci z gotovostjo računali. Vodilni politični krogi sodijo o parlamentarizaciji kabineta zelo pesimistično.

Po razgovoru z ministrskim predsednikom je sklical dr. Korosec sejo predsedništva Jugoslovanskega kluba za v torek, dne 7. t. m., ki se vrši na Dunaju v klubovih prostorih.

Parlamentarnega kabineta ne bo.

Dunaj, 3. avgusta. Danes je jasno, da je tvorba parlamentarnega programa na podlagi narodne avtonomije v okvirju kronovin pokopana. Neposreden vzrok so Jugoslovani in nemški krščanski socialci, ki so odklonili vstop v tako vlado.

Sicer pa dr. pl. Seidler ni še opustil vsakega upanja in nadaljuje z razgovori z voditelji posameznih strank.

Časnikarski odsek.

Dunaj, 3. avgusta. Časnikarski odsek zbornice je sklical v četrtek, dne 16. t. m., ob pol 11. uri dopoldne k seji.

Poslanec Dobernig govori.

Načelnik nemške nacionalne zveze celovški Dobernig je v sredo govoril v krogu nemško-nacionalnih zaupnikov. Povedal je, da so bili nemški poslanci z amnestijo zelo razočarani. Toda treba je, da ohranijo mirno kri in se varujejo katastrofalne politike. Nemci so se obnesli v miru in med vojno kot državo ohranjujoči element. Toda nehali bodo podpirati državo, če bo tok naperjen proti Nemcem. Po dvakratni avdijenci pri cesarju je prepričan, da nočejo vladati merodajni faktorji države proti Nemcem, ampak hočejo v nemškem smislu državo preurediti.

Nemški nacionalci so pripravljani sodelovati v bodočem parlamentarnem kabinetu. Predpogoj vsega uspešnega parlamentarnega dela Nemcev je, da si vse nemške stranke med seboj zaupajo in skupno nastopajo. Nezaupanje proti nemški na-

LISTEK.

Glasbeno dramatični večeri v deželnem gledališču.

Gostovanje članov kraljevskega hrvatskega gledališča iz Zagreba.

Drugi večer so včeraj gostovali člani hrvatskega gledališča iz Zagreba pri nas. Tudi Borštnikova umetnost nas je obiskala. Cel večer je bil naravnost sijajen.

Odločno najslabša reč je conte Vojnovičeva »Vizija«. To naj bi bil »skeč« pa je — kič. Mizarska dela je opravljala tesarska sekira; slika je, kjer so barve na centimetre debelo nanešene; »macha« mesto intuicije. Paradni prizor za dva virtuoza-igralca in za one gledalce, ki se jim gre za živce, ne pa za psiho. Malo frivolnosti, malo besedne duhovitosti, pa prav veliko neverjetnosti je ta prizor točka za variete. Nad vsem delcem je razlita kot omaka perverzost čuvstev. Igrala se je za igrano, kot sploh vse, uprav sijajno. Jovanovičeva je umetnica, ki bi celo na Dunaju uspela. V prizorih alla apahinja je bila naravnost dovršena, njena izrazita mimika je pretresla kri in mozek, njeni pogledi so živeli v ognju in njena modulacija glasu je posebno na mestih,

kjer bruhne na dan dramatična sila, delovala kot doživetje. Njen partner Badalič je silno simpatičen in je brez stereotipnih hib in napak mladostnega ljubimca. Ne deklamira, ne vzdihuje, se ne vije in ne joka. Vseskozi je naraven in gorka kri ni umetno zavreta, ampak gorka po naravi. To je Badalič-ljubimec. Kadar pa pride v karakterno slikanje, tedaj se mu pa pozna, da to ni njegova stroka, tedaj ne doživlja, ampak samo igra. Njegova režija je bila brezhibna, elegantna in premišljena.

Najtežje smo pričakovali Borštnika. Ob nastopu ga je pozdravil bučen, dolgotrajen aplavz; ob koncu se je začasno poslovlil od njega krasen lovorov venec z napisom: »Borštniku — hvaležna domovina« — kar pa je bilo med začetkom in koncem, to je bilo treba slišati in videti. Copejev »Strajk kovarjev« je sicer starejša reč, ima literarne aspiracije, je pravzaprav teatralno maskiran monolog, ki stoji v literarni tradiciji Stritarjevega »Nosana« in je skoro dolgočasen, ako ga človek čita. Če pa vidi Borštnika v njem, se mu zdi vse prekratek, tako zna ta umetnik pritegniti publiko k sebi; ne pritegne je samo, on jo vzdigne. Nikjer monotomen, nikjer pretiran, vsako pičico naturalist, vsak zlog obenem po umetnosti poplemenjen. Skrbno varčuje Borštnik z efekti, a jih zna ob peripetiji porabiti, da bruhajo z eruptivno močjo novega

vulkana na dan. V maski sijajen je stal pred nam ikot tip svoje vrste. Kot jutranja zarja pa je razlito nad njim čuvstvo, ki ga je znal v toliki meri izžeti iz svoje figure. Drhteč njegov jok, prikrito in zadušeno ihtenje in eruptivna sila razžaljenega ponosa pa so vplivali na nas, kakor najslikovitejši hudourni oblaki.

Vse iste vrline veljajo tudi o Borštnikovi deklamaciji »Poljane smrti«, katere vsebina je aktualna in prepोजना z bolelostjo svetovne vojske.

Francoska aktovka »Brivec iz Beriacca« je znana repertoarna igra dunajskega »Volksteatra«. Sijajna igra, res vseskok napeta, povsem verojetna, s krasno karakterizacijo, s plemenito, nevsakdanjo vsebino, sploh delce, ki naj ga Zagrebčani sigurno pri nas ponove, kadar bodo prišli zopet z enodejanjskimi gostovat. Publiko je izredno ugajala in je bila naravnost frapirana. Zato bo tudi repriza polna. Je strogo literarna reč in združuje obenem z notranjo vrednostjo tudi brezhibno in efektno zunanjo formo: literarno-tehničen umotvorček. Malo frivolnosti je na njej, pa je zakrita v pravno-resnem tonu celote. Koketna Naneta (Jovanovičeva) je malce iz šole Carmen, malce demimondka, malce razposajena naivka, malce pa visokodramatska figura: kdor zna te štiri kontraste v igri tako umetno pogoditi in jih izliti v eno sa-

mo celoto, da se prehoda ene v drugo sploh ne da spoznati, tisti je umetnik. Jovanovičeva je to storila. Bila je kreacija, ki ji najbolj strog kritik ne bi imel oporekati tudi ene same hibe. Badaličev Don Juan, grof de Leon, je bonvivant, katerega je tako naravno igral, da nam je trepetalo srce. Ni lahka ta vloga, ima tisoč čeri in nevarnosti, je stereotipna in nevarna, kot so sploh zapeljivci vedno enaki. A on je naredil iz nje svoj, lasten tip in ga zmogovito privedel do končne zmage. Grünhutov brivec pa je kabinetna figura. Početni ljubosumnež naraste v dramatičnega junaka, prehodi vso skalo ljubezni in zna biti človek, ki kaznuje grehe z dejanjem in ne s krvjo. Kakor vsi trije, tako je tudi z izredno fineso izcizeliral vse prehode svoje figure in je z nepopisno umerjenostjo stal kot Rodinova kreacija pred nami. Iz tal je zrastle in tal se je držal, ko je silil v zrak. In ta tla so jeklena skala. Nepozabno mi ostane, kako fino ubrane so bile nianse glasov vseh treh igralcev med britjem. To je bila režija, ki zasluži sama svoje poglavje. Skratka: sijajna igra, sijajno igrana!

Med pavzami je gledališki salonski orkester igral prav čedne komade in nam krajšal odmore. Razprodano gledališče je klicalo Zagrebčanom: Na zopetno, kmalošno svidenje!

Adolf Rohida.

cionalni zvezi ni umestno. Glede zunanje politike je podal Dobernič pomirjujoče pojasnilo. Grof Czernin je mož, ki je vreden nemškega zaupanja. Odločen pristaš je zveze z Nemčijo in ne bo tega svojega stališča niti za ped spremenil. Cesar Karel in naša zunanja vlada delata za mir, toda samo za tak mir, ki se sklada z našo častjo in nam omogoča razvoj.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 2. avgusta.

Poslanec Zatluka izjavlja, da bo glasoval proti indemniteti. — Posl. Pavunić (frankovec) se bavi z gospodarskimi vprašanji, posebno z vprašanji Jadranskega morja, kjer sploh ni hrvaških parobrodskih društev, dočim ustanavljajo Madžari navtika. Glasoval bo proti indemniteti. — Konec seje ob pol treh. — Prihodnja seja v petek.

Zagreb, 3. avgusta.

Začetek seje ob pol 11. Navzoča je cela vlada. Naznanjene so štiri interpelacije. Dnevni red: Nadaljevanje razprave o indemniteti. — Posl. Radić se pritožuje, ker je odbil predsednik Magdić za danes njegove interpelacije. Magdić mu odgovarja. — Kot govornik Starčevićeva stranke prava govori dr. Ante Pavelić. Spominja pakt koalicije in Madžarov 1. 1906, ki pa je bil moten s tem, ker so vrgli Madžari železniško pragmatiko, kar je prineslo Raucher režim. Koalicija je paktirala s Tomašičem in Skrlecem. Ljudstvo pa ni imelo od tega nobene koristi. Starčevićeva stranka prava pobija pogodbo, posebno pa novo vlado, ker priznava pogodbo. Dualizem se je pričel podirati. Podirajo ga Slovani. Nagodbena suženjstvo je privedlo hrvaški sabor do tega, da si ne upajo nastopiti nekatere stranke proti dualizmu. Ljudstvo je lačno; vsega primanjkuje in tudi v Zagrebu bo letošnjo zimo zmanjkalo vsega. Vsemu temu je vzrok nagodbena suženjstvo. Iz Hrvatske pošiljajo prideleke na Ogrsko brez rekonverzije. Zato ni drugega zdravila kot odpraviti pogodbo. Koalicija hoče uvesti splošno in enako volilno pravico, ali kaj to pomaga, ko pa nima sabor nobenih pravic in moči. — Poslanec Novak interpelira vlado glede revizije zvonov.

Hrvatski »honved«.

Posl. Peršič (Starčevićeva stranka prava) interpelira glede naredb, izdane v mesecu maju, na katere temelju se v nemškem jeziku ne sme rabiti beseda »Landwehr«, ampak madžarska »honved«. Hrvatski domobranski polki se morajo torej imenovati nemško »Königliche ungarische Honved«. Zahteva, da se naj imenujejo hrvaški domobranski polki nemško: »Königl. kroat. domobran. Reg.«

Konec seje ob eni uri popoldne. — Prihodnja seja v soboto.

Ribot odklonil Czerninove mirovne ideje.

Pariz, 2. avgusta. (K. u.) Zbornica je razpravljala o interpelaciji poslancev Renaudel in Pogliese-Conti glede na splošno politiko vlade.

Renaudel je govoril o izjavah nemškega državnega kanclerja in grofa Czernina, katerima naj bi se postavile nasproti bolj aktivna obramba, ne pa politika demontev. Temelja ni v teritorialnih vprašanjih, marveč v juristični organizaciji narodov. Grof Czernin je prišel do te formule.

Ministrski predsednik Ribot je v svojem odgovoru prešel na mirovno vprašanje in dejal: Mi si želimo miru, pa odkritosrčnega, častnega miru. Če bi se odpovedali Alzaciji-Loreni in če bi sami morali popraviti naše porušene province, bi s tem privolili v to, da razvaline Francije ostanejo še naprej Radi bi nas zaslužili. Vojsko moramo dobiti. Socialisti bi bili samo pooblaščenca nemškega cesarja.

V sedaj nastalem hrupu je dejal Comperre-Morel: »Mi nočemo razpravljati z možmi kot je Scheidemann in ne bomo nikdar podali roke takim možem.«

Ministrski predsednik Ribot nadaljuje: Vi soglašate z nami v želji, da se ustanovi družba narodov. Jaz pravim, da je ta nenadna gorečnost naših sovražnikov za družbo narodov le hinavščina.

Glede na pogodbe, o katerih je govoril državni kancler dr. Michaelis, je Ribot dejal: Ponavljam, da nočemo nikakih nasilnih aneksij. Povrnitev Alzacije Lorene ni aneksija. Stiril bom, kar želi zbornica. Umaknil se bom, ali pa bom zastavil vse svoje sile za dobrobit naše Francije.

V Črnovicah!

KAKO SO ČERNOVICE PADLE. — TUDI KIMPOLUNG ZASEDEN.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. avgusta. Uradno se poroča: Černovice so od danes jutraj že tretjič osvobodene izpod ruskega jarma.

Sovražni kje popustil mesto šele po besnih bojih. Čete generalnega polkovnika pl. Kövesza so vrgle včeraj s krasnim napadom ruske črte; pešpolk št. 101 (Békésalva) je posebno dokazal svojo vojno krepot. Pritisku nemških in avstrijskih bajonetov so se morali Rusi tudi istočasno umakniti med Prutom in Dnjestrom in umakati so se morali proti meji. Danes jutraj je vkorakal, ko so bili vdrli po mostovih hrvaški oddelki, z juga sem poveljnik vojne črte generalni polkovnik nadvojvoda Jožef na čelu naših polkov med radostjo prebivalstva v osvobodeno mesto.

Severno od Dnjestra si je poizkušal sovražnik na več točkah s protisunkom olajšati položaj. Čiščenje kota Zbruča je zaključeno.

V južni Bukovini smo zasedli Kimpolung; v kotu treh dežela smo dosegli zahodni breg rumunske Bistrice.

Med prelazom Ojtos in dolino Casinu se je zopet izjavilo več sovražnih napadov, ki jih je bil sovražnik izvedel z znatnimi silami.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega. Bojna skupina gen. polkovnika Böhm-Ermolija.

Vzhodno od Husiatina krajni boji. Kljub žilavemu odporu Rusov smo ob spodnjem teku Zbruča z naskokom vzeli več krajev. Pri zavzetju Kudrincev se je posebno odlikovala bavarska črna vojska.

Med Dnjestrom in Prutom se je sovražnik dopolnje še držal, a v prvih popoldanskih urah je pričel pod pritiskom čet generala pehote Spitzmanna odnehati in se umikati. Vasi, ki so gorele severno od Černovic, so kazale poč, po kateri se je umikal.

Danes jutraj so vdrl v Černovice s severa avstrijske čete generalnega polkovnika Kriteka, južno od Pruta z zahoda pa c. in kr. čete, ki jih je osebno vodil Njegova visokost poveljnik vojne črte generalni polkovnik nadvojvoda Jožef.

Glavno mesto Bukovine je osvobodeno od sovražnika.

Boj južno od tam so prebile druge sile bojne črte generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa že včeraj ruske postojanke pri Slobodziah in pri Davideny-Grudny v dolini malega Sereta.

Vzeli smo Saden in Falken ob Sučavi. V Kimpolungu so napredovale avstrijske čete v boju za hiše.

Tudi v gorah na obeh bregovih Bistrice smo z boji napredovali.

Na Mgr. Casinulu novi sovražni napadi niso uspeli; sovražnik je imel velike izgube.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Hrvatje prvi vdrl v Črnovice.

Vojni tiskovni stan, 3. avgusta. (Poročilo vojnih poročevalcev.) Dolgotrajni odpor Rusov pred Črnovicami se je danes ponoči zrušil. Ko se je pričelo dani, so bili vrženi zadnji sovražni oddelki, nakar so se hrvaške patrolje polastile predmestij in vkorakale v notranje mesto. Meščani so se zelo radovali. Vojake so viharno slavili. Slovesno so jih pozdravili na glavnem trgu pred starodavno, častljivo mestno hišo, kjer so takoj razvili črno rumeno zastavo. Hrvatje, ki so vdrl v mesto, so se podali takoj doli k reki Prut, da so preganjali dalje sovražnika.

Zmagoslavni pohod iz Kaluša v Črnovice.

Dunaj, 3. avgusta. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: Naš protinapad se je pričel 19. julija, da smo odgovorili in njim na ofenzivo Rusom. Avstrijski naval, ni ga bilo mogoče ustaviti, je neovirano besnel ob Dnjestru in skozi gozdne Karpate; zrušil je vsak odpor Rusov. Naše zmagoslavne čete, ki ne poznajo truda, niso le premagale sovražnika, marveč tudi vse ovire in napore, ki so jim jih nalagale hitro prodiranje in težave boja v Karpatih. Saj je šlo vrlim četam za to, da iztrgajo sovražniku sveto domačo zemljo. Od Kaluša do Črnovic je 170 km hoda. In danes jutraj je vkorakal generalni polkovnik nadvojvoda Jožef, poveljnik bojne črte, na čelu svojih slavni čet v Črnovice.

Rusi Črnovice krepko branili.

Vojni tiskovni stan, 3. avgusta. (Poročilo vojnih poročevalcev.) Černovice so februarja leta 1916 vzeli Rusom z napadom od jugozahoda in od juga. Zdaj so naši osredotočeno napadli. Proti mestu so napredovale zvezne čete v širokem loku, ki se je razprostiral od državne meje na se-

veru prostora zahodno od Storožmeca na jugozahodu. Mesta Rusi niso predali za nizko ceno. Kar so le mogli oprostiti moči, so vrgli proti opisanim loku, ki se je vsako uro krčil. Njih protinapadi so bili odločni in krepki, jasno se je videlo, da jim gre za to, da pridobe na času. Slika ruskega umikanja je bila namreč zelo, zelo težavna. S severa in z juga je namreč vse pritiskalo proti železniški progi, ki vodi iz Črnovic čez Bojan; po tej železnici so morali odvažati vojno blago in privržati rezerve. Letalci so poročali, da je nastala pri Rusih velika zmeda. Najskrajnejše so branili Černovice, da rešijo, kar je bilo mogoče. Branili so se na vsakem griču. Porazene ruske čete so se vedno ustavljale na nov boj; ojačevali so jih trajno z novimi rezervami. Napadalne moči zaveznikov, ki so pritiskali na glavno mesto, pa niso oslabili. Natančno po načrtu so naši napredovali, rušili sovražni odpor in pritiskali proti Črnovicam.

Naša krdela so korakala s severa po cesti proti Sadagori, s severozahoda na obeh straneh železniške proge čez Nevmanajestije južno od Pruta so prodirala krdela, ki so pridrla iz Karpatov. Prekorčila so Čeremoš in napredovala ob železnici Copušna—Strizinec.

Prekoračenje Čeremoša je bilo izredno dejanje. Rusi so tam napeli vse svoje sile, da bi bili rešili pripravo in da bi bili za reko svoje čete uredili. V vseh četah so nabirali prostovoljce, ki so bili odločni, da se bijejo do zadnjega zdihlja, a tudi ti izbiranci so oslabili; v široki bojni črti so pridobili naši vzhodni breg Čeremoša. Neprijetno za Ruse je bilo tudi, ker so naše čete, ki so se bile severno od Črnovic, hitro napredovale proti vzhodu; včeraj se je zato že čutil pritisk na zadaj stoječe ruske čete, kar je veliko pripomoglo, da je mesto padlo.

Vzhodno od Črnovic se umikajo Rusi čez državno mejo. Tišči kos Bukovine, ki ga še drže, se vsako uro manjša. Kmalu bo cela Bukovina osvobodena.

Naš zmagoviti pohod v Bukovini.

Dunaj, 3. avgusta. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: Operacije zadnjih dni, ki smo jih izvajali po načrtu, so zahtevale od naših čet najmočnejše pohode in boje s sovražnikom, kateri so se vedno ponavljali, ker se je ustavljal, ko se je umikal; a končno so privedle do zopetne zasedbe zasedbe Černovic. Zvezne sile so južno od Dnjestra mogočno prodirale; predvčeršnjim so že zasedle Kučurnik, ki leži 12 km severno od Črnovic; vdrl so tudi v gozdno gorovje, ki leži južno od stare državne meje. Ruske sile so se v dolini Pruta in na gričih med Prutom in Seretom ljuto branile. Sijajno stremljenje naše pehote je po prejšnji pripravi hitro prebil sovražne črte; zmagovite čete so se blizale glavnemu mestu Bukovine, v katero je vkorakal slavni voditelj bojev na Dobrdobski planoti na čelu pete (olomuške) divizije. Hitro prodiranje so podpirali deli hrvaških čet, ki so istočasno s severa napredovale proti mestu.

Naše in nemške čete so vrgle tudi južno od Sereta, spretni obhodi so jih podpirali, v težko dostopnih gozdnih gorah južno od Sučave sovražnika; oddelki jezdec, ki so se bili peš, so pa vzeli v dolini Moldave Kimpolung in višine, ki ga obdajajo na obeh straneh.

Ruska bojna črta v Karpatih se trajno krši. Naša pehota je pričela krepko vpadati v sovražne črte, ki so prisiljene, da morajo odnehati preganjalcu, ki jim je tik za petami; sovražnik se mora umikati v tistih smereh, ki mu jih usilijo naši. Na junaštvu naših branilcev so se izjalovili vsi poizkusi ruskih in rumunskih čet, da bi z novimi sunki v dolini Putna in severno od tam vplivali na operacije v Bukovini.

Kot med izlivom Zbruča v Dnjester smo medtem tudi izčistili od sovražnika. Zmagoviti pohod zveznih čet je napredoval kljub požrtvovalni obrambi umikajočih se ruskih čet danes že skoraj do meje Bukovine, ki jo je imel sovražnik eno leto zasedeno.

Berlin, 3. avgusta. (Kor. ur.) Wolff: Strategični mojsterski sunek v vzhodni Galiciji je dosegel, ko smo 14 dni neprestano prodirali, in prestali celo vrsto besnih bojev, da smo vzeli Černovice, osvobodili, izvzemši malega pasu na severovzhodu, Galicijo in vzeli polovico Bukovine. Rus se je 2. avgusta v rečnem kotu med Zbručom in Dnjestrom še zadnjič ljuto branil, a so naše hitro naskakujoče in napredujoče čete njegov odpor zrušile.

Razvaline ruskih krdel smo vrgli iz rečnega kota in jih podili čez Zbruč in Dnjestr.

Pritisk avstrijskih divizij s severa in z zahoda je razbil ruski obrambni obroč, ki naj bi kril umikanje Rusov iz Črnovic.

Naši zavezniki so južno od Pruta v deloma ljutih bojih zopet mogočno napredovali v dolinah Sereta, malega Sereta, Sučave, Moldave, Bistrice in Črne Bistrice.

Višine severno od Kimpolunga smo vzeli. Pred Kimpolungom se še bore;

40 km južno od tam smo iztrgali Rusom v moldavskih Karpatih Mgr. Casinulu.

Nemške in avstrijske čete se kljub dvatedenskim bojem izvrstno drže.

Cesar Viljem o položaju na gališkem bojišču.

Berlin, 3. avgusta. Wolff: Cesar Viljem je govoril 30. julija odposlancem čet na Kurskem: Z galiških bojišč, kjer gonijo Vaši tovariši Ruse in so jih deloma že vrgli čez deželno mejo, sem se vrnil, da se Vam, ki ste tu zgoraj z nemškim možatim pogumom, s hrabro odločnostjo in zaupajoč v Boga kljubovali ruski premoči, zahvalim v imenu Vaših tovarišev, ker je Vaša stanovitnost omogočila zmagoviti sunek na jugu. Zahvaljujem se Vam v imenu Vaših svojcev doma; zahvaljujem se Vam v imenu domovine in kot Vaš vrhovni vojni gospod. Deli nemških čet so izvedli veliko junaštev. Dostojni in enakovredni so tukajšnjim bojem, ki so se bili pozimi. Nemška vztrajnost in žilavost, železna hrabrost in trdna odločnost so tu zapahnila ruski naval. Velike važnosti je bil ta zapah našim operacijam in varnosti naše domovine, lepe, nemške dežele, ki jo tu branimo. Čestitam Vaši hrabrosti. Navajeni smo na boje s premočjo. Pričakujem, da boste tudi v bodoče storili svojo dolžnost.

Rumunsko uradno poročilo.

30. julija. Pri Dornawatri je sovražnik ponovno napadel ruske postojanke severno od ceste Valeputna-Jakobeni. Vsi napadi so bili odbiti. V nekem jarku, v katerega je sovražnik vdrl in iz katerega je bil takoj zopet prepoden, je bila zaplenjena 1 strojna puška. Na zahodni meji Moldavije v gorovju med dolinama Casinu in Putna za nas uspešni patroljski boji. Ob Putni in Seretu streljanje s topovi in puškami. Ob Donavi mir.

Z Galicijo bomo v 14 dneh gotovi! — Radko Dimitrijevič odstopil. — V Jašu ruski poveljnik. — Kornilov vodil 24.000 vojakov in častnikov usmrtili. — Napad na Kornilova. — Angleži streljali na Ruse. — Kijev in Minsk ogrožena. — Za pot v Moskvo: srce Rusije. — Italijane skrbi ruski poraz. — Tereščenko zagovarja rusko ofenzivo. — Ruski vojaški svet le za obrambo. — Beg iz Rumunije.

Profesorju Emilu Groszu, ki je obiskal 25. julija Hindenburga, je slavni vojskovodja takole rekel: Z Galicijo bomo pač v 14. dneh opravili. — Poveljnik 12. ruske armade, general Radko Dimitrijevič, je odstopil; sledil mu je general Torski. — Jaš, sedanje glavno mesto Rumunije, so podredili ruskem poveljstvu. — Berlinski »8 Uhr Blatt« javlja z ruske meje: V Petrogradu so zaplenili med drugim letak z napisom: Umor množic v Galiciji! Letak navaja podrobnosti o strahovladni Kornilova, ki pospešuje razpad ruske armade. Od 26. junija do 18. julija so ustrelili na povelje Kornilova 24.000 mož in častnikov radi opora in dezertacij. Delavski svet in začasna vlada nista ničesar storila. Neki ruski podčastnik je v glavnem stanu 14. julija napadel Kornilova z revolverjem in ga je ranil na roki. Najbolj je pa vojake razljutilo, ker je bilo zapovedano v tarnopoljskem odseku angleškimi četam, naj nastopijo z orožjem proti ruskim četam. Med angleškimi četami in moskovskimi polki se je bil boj v pravem pomenu besede; na obeh straneh jih je veliko padlo. — »Reč« piše: Kijev je v nevarnosti, ker je sovražnik prebil gališko bojno črto. Poraz Rusov pri Grevu ogroža celo Minsk; od tam pa vodi lepa cesta v srce Rusije: Moskvo. — Iz Lugana: Dogodki v Galiciji in v Bukovini so pozornost italijanskega časopisja popolnoma odvrnili od flandrske bitke. Italijane so posebno skrbele Črnovice. Listi pravijo, da bo padec mesta zelo nevaren Rusom, ki se umikajo iz Bukovine. En ruski armadni zbor je v veliki nevarnosti, da bi ne bil obkoljen. — Agentura: Zunanji minister Tereščenko je poslal zveznim državam okrožnico, v kateri pravi: Rusija se je prepričala, da je v njen blagobit potrebno le eno sredstvo: skupno z zavezniki nalaževati vojsko. Ofenziva naše armade, ki jo je narekoval strateški položaj, je zadel na nepremagljive ovire tako na bojni črti, kakor tudi v notranjosti države. Zločinska propaganda sovražnih agentov je izzvala v Petrogradu vstajo. Del bojnih čet, katerega je obdelavala ista propaganda, je sovražniku olajšal, da je prebil našo bojno črto. Ni nobenih ovir, ki bi mogle odvrti Rusijo od nje sklepa, katerega ne bo prekicala, da se bo vojskovala dalje, dokler ne bodo zmagala tista načela, ki jih je razglasila ruska revolucija. Vemo, da zavisi od izida boja tako naša, kakor tudi svoboda celega človeštva. V tej zavesti smo prepričani, da so se umakile naše armade le začasno in da bomo zmagovito končali veliko delo, za katero smo morali pograbiti za orožje, ko bo zopet naša armada preosnovana. — »Morningpost« poroča 3. t. m. iz Petrograda: Vojaški in delavski svet je zahteval, naj se uradno

naznanijo izgube zadnje ruske ofenzive v Galiciji. Vlada mora zagotoviti, da bo armada odslej le še branila rusko zemljo. — Iz Kodanja: Rumunska vlada je sporazumno s petrograjskočasno vlado premestila vse državne oblasti in državne blagajne iz rumunske zemlje vzhodno od Sereta v Rusijo. Vojaške oblasti izdajajo prebivalcem izkaznice, s katerimi smejo čez rusko mejo in je na njih določeno, kje da bodo v Rusiji stanovali. Rumunska in ruska vlada sta sklenili pogodbo o bivališčih in o preskrbi rumunskih beguncev v Rusiji.

Pospešena izobrazba častnikov v Italiji. Kakor poročajo, se je začel v Modeni osmi tečaj za brzo izobrazbo 2100 častnikov učencev.

Grška zbornica.

Haag, 3. avgusta. »Daily Telegraph« poroča iz Aten: Kandidat venizelistov Sophoulis je bil s 180 glasovi izvoljen za predsednika grške zbornice. Poslanec z otoka Krfa Sokolis je izjavil, da je zbornica nepostavna. Nek štabni častnik je med odobravanjem večine napadel Sokolisa. Venizelos je izrazil svoje obžalovanje nad nastopom častnika.

Dnevne novice.

+ Odlikovanja. Vojaški zasluži križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil nadporočnik 3. pionirskega baona Karel Kolarič. — V drugič sta dobila Najvišje pohvalno priznanje z meči nadporočnik 22. pešpolka Valentin Oblak in nadporočnik 17. pešpolka Ludvik Skalka. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči so dobili: poročnik 7. pešpolka Vencel Moč, nadporočnik Ivan Urbas in poročnik 1. p. tir. ces. lovec Artur Pišek. — Najvišje pohvalno priznanje z meči sta dobila: nadporočnik teške havb. bat. št. 64-2 R dr. jur. Ivan Kolbe in vojni kurat 47. pešpolka Beno Kobal. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: nam. stražmojster 7. dež. orož. pov. Franc Oblak, rač. podčastnik 5. strel. p. Anton Legat, ognjčar 27. črnovoj. okraj pov. Anton Štebi in nam. stražmojster 6. dež. orož. pov. Josip Soršak. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste sta dobila čast. namestnik Fabiančič Franc in desetnik Gnus Martin, oba pri 87. pešpolku. — Vitezki križec Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo in z meči je dobil višji vojni kurat garn. bolnice št. 8 Ivan Maraičič. — Najvišje pohvalno priznanje je dobil poročnik železniškega polka Stanko Dimnik. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil narednik enoletni prostovoljec brzovojnega polka Ivan Finžgar.

Imenovanja v sodni službi. Okr. sodniki so postali: Ivan Zemljič v Ormožu, Ivan Serneč v Šmarju, dr. Franec Wressnig v Ptuj in dr. Friderik Kratter v Laškem in Ljubljancem Fran Pečnik v Šmarju na Štajerskem.

Cesarska slavnost v Marlboru. Za skupno cesarsko slavnost vseh mariborskih slovenskih društev, ki se bo vršila v nedeljo, dne 19. avgusta v spodnjih prostorih Narodnega doma, se delajo velike priprave. Pevske točke bo izvajal dobro izvežban pevski zbor, naprosena je že tudi godba, dobitki za tombolo prihajajo vsak dan od raznih strani. Vabimo že sedaj rodoljubne Slovence in Slovenke, da pridejo dne 19. avgusta proslaviti našega cesarja Karla I.

Priznanje ljudskoškolskemu učitelju. Nadučitelj Robert Ziegler na Studencu-Igu si je pridobil s svojim domoljubnim delovanjem pohvalno diplomo c. kr. finančnega ministrstva za delo v prosepah vojnih posojil z dne 16. maja 1917. Vrlemu nadučitelju iskreno čestitamo!

Potresi na Dolenjskem. Iz okolice Cerklje pri Krškem. Dne 1. avgusta. Meseca julija je bil pri nas potres ob naslednjih dneh: 18. je bil ob 10. uri 5 min. in ob 10. uri 8 min. zvečer. Obkrat je bil silen sunek, da se je pohištvo premikalo, škripalo tramovje in zidovje, ljudje so se močno vznemirili, nekateri so bežali iz hiš. — 24. je bilo le rahlo vznemirjenje tal ob 7. uri 10 minut zvečer. — 25. je bil ob 11. uri 5 minut zvečer izredno močan sunek, bili so 3 stresljaji. Tudi to pot se je streslo zidovje in šipe so zazvenele, čuječe ljudi je zelo preplašilo. Na Čatežu je bil baje ta čas silen sunek. — V nedeljo 29. je ob pol 5. zjutraj silno buknilo, da so se hiše močno stresle, kakor tudi pohištvo zaškripalo, zidovje in tramovje, okna so zazvenela, kokoši so preplašeno kokodajskale, večino ljudi je zbudilo ter so k maši in od maše gredé burno preresetavali dogodek. Trese nje je trajalo 1 in pol sek., istodobno je močno zahreščalo, pozneje pa bobnelo do drugega sunka, ki je bil čez 5 minut. Sploh pa je vsakokrat bobnelo.

Novi vpoklici. Vsi oproščenci do 36. leta bodo morali, kakor se danes

poroča, v kratkem pod orožje. Kdor bo pri novi zdravstveni preiskavi spoznan, da je za orožje nesposoben, bo dan podjetjem na razpolago.

— **Nevarno je obolev v Sarajevu** vojaški poveljnik Ervin pl. Matanovič.

Za opoldanski počitek v trgovinah na Reki je uvedena živahna akcija. Večina trgovcev se je že izrekla za to, da naj bodo trgovine od 1. do pol 3. popoldne zaprte.

Snemanje zvonov. Ta teden je vojaška oblast začela snemati še ostale zvonove.

Iz seznama izgub. Nadporočnik Iv. Zupan iz Radovljice, mrtev.

— **V ujetništvu** sta nadporočnika Anton Grebenc iz Ljubljane in Emil Vodopivec iz Ormoža.

— **V vlaku pustila** je neka begunka dne 1. t. m. na progi od Novega mesta do Ljubljane zavoj obleke. Pošten najditelj naj jo odda na državno policijo v Ljubljani proti primerni nagradi.

Primorske novice.

— **Poroka.** Poročila se je danes gospica Marica Goriupova iz znane proseške narodne rodbine Goriupove z g. Rado Primcem, c. kr. rezervnim poročnikom. Mlado-poročencema obilo sreče!

Odlikovanje. Njegova c. in kr. Visokost, prejasni gospod nadvojvoda Fran Salvator, protektorjev namestnik Rdečega križa v monarhiji, je v imenu Njegovega Veličanstva podelil g. Franu Bekarju, revidentu v Sežani, srebrno častno medaljo Rdečega križa z vojno dekoracijo.

Kako je na Kobiljglavi na Krasu. Bivajoč na dopustu v Stanjelu, sem imel priliko, obiskati Kobiljglavo. Beguncem z Kobiljglave sporočam, da je položaj tak: Od granate je zadeta Cotičeva (Prijeteljevih) hiša; ena težka granata je padla na glavno cesto pred hišo Vincenca Rudež št. 54; ena je padla ravno pod lipo pred cerkvijo; Jeviščeva hiša je do tal podrt; drugače nobena hiša ni zadeta. Polje in trte so vse obdelane ter je sploh vse v dobrem stanju. Pozdrav vsem beguncem s Kobiljglave! — Alojzij Hočev ar.

Predsednik istrske deželno upravne komisije Vekoslav Lasciac je 28. in 29. julija obiskal občino Volosko-Opatijo v svrhu natančne informacije v aprovizacijskih razmerah in o drugih važnih občinskih poslih.

Po svetu.

— **Za prvo letalsko bombo na Berlin** je razpisal nemško-ameriški kemik Sysax v Berlinu nagrado 1000 dolarjev.

— **Ustanovitev židovske države v Palestini** zahtevajo ruski židovski narodno-socialistični zastopniki v Stockholmu.

— **Izkaznice za obleko in perilo** uvedejo v Pragi. Vsak si bo smel kupiti na leto največ dve obleki in le najnujnejše perilo. Zaloge blaga že popisujejo.

Ljubljanske novice.

Ij Črnovice zopet naše. Mestni magistrat nam piše: Hišni posestniki se naprošajo, da razobesijo v znak te ve-sele vesti zastave, ki naj ostanejo razobešene 3 dni.

Ij Odlikovanje. Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje za izvrstno službovanje pred sovražnikom je dobil c. kr. nadp. Fran Garbas.

Ij Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka dne 3. avgusta 1917. V Ljubljani je nastala strašna kalamiteta masti. Pričakovati je najhujšega tudi zato, ker kakor prihajajo poročila iz dežele, jeseni tudi Kranjska ne bo imela na razpolago špeharjev. Reja prešičev je zelo zaostala vsled slabe letine in pomanjkanja krmil. Na vsak način bo potrebno, da se mestna aprovizacija ljubljanska preskrbi s prešiči tudi izven Kranjske. Zato se je prosilo za izvoz 400 do 500 prešičev špeharjev tedensko iz Ogrske. Seveda bo cena ogrske masti zelo visoka, ker je nakup prešičev na Ogrskem zvezan z velikimi stroški. — Preteklo soboto zvečer je bil obveščeni mestni magistrat, da se vrši veliko tihotapstvo raznih živil iz Dolenjske. In res se je posrečilo s pomočjo vojaške patrolje ustaviti na dolenjski mitnici avtomobil, ki je imel naložene 2000 kilogramov pšenice, veliko masti, fižola in jajc. Avtomobil je pripeljal vse to blago iz St. Lovrenca na Dolenjskem. Živila so vsi prizadeti dobili na deželi na ta način, da so jih zamenjavali z usnjem. Mestni magistrat je pri tej priliki dognal, da se ni morda izvažalo blago iz Dolenjske v Ljubljano, ampak je bil namen tihotapstva, spraviti blago na Dunaj. Tihotapstvo se je baje že večkrat izvršilo in se je na ta način deželi in tako tudi Ljubljani odvzelo znatne množine živil, katerih najbolj primanjkuje. Mestni magistrat je vso zadevo ovadil c. kr. državnemu pravdništvu 5. ar-

mádnemu poveljstvu in c. kr. deželni vladi. — **Privatno uradništvo** je vložilo na mestno aprovizacijo prošnjo, da se jih pri raznih razdelitvah živil posebno upošteva. Aprovizacija prav rada upošteva težko stališče privatnega uradništva, vendar pa ne more drugače postopati kot z ostalim meščanstvom, ki je tudi v veliki stiski in potrebi. Posebnih bonitet se privatnemu uradništvu ne sme in ne more dajati. — **Pritožbe glede kakovosti kruha** v mestni vojni pekarni se vedno množe. Aprovizacijski odsek zato naroča referentu, ravnatelju Trdini, da ukrene vse potrebno, da se zboljša kakovost kruha, posebno da bi peki pekli več kruha. Neobhodno potrebno je tudi, da se uvede v mestni pekarni kar najstrožje nadzorstvo, ker je pekarniško delavstvo navzlic strogim naročilom in predpisom večkrat zagrešilo slab kruh. — **Prihodni teden** se razdeljuje na močne karte po pol kilograma pšenične moke in četrtilogram koruznega zdroba na osebo. — **Mestni aprovizacijski** je došla ovadba, da je pekarija Drobčinova na Glincah prodajala moko privatnim strankam. Krivca odsek ostro posvari. Ako se bo pritožba ponovila, se mu takoj odvzame peko kruha. — **Organizacija za nakup** sadja je gotova. Aprovizacija si je pridobila 24 zaupnikov po deželi, ki bodo nakupovali sadje za Ljubljano. Pričakovati je velikih dobav in se računa, da bo prišlo v Ljubljano do 150 vagonov raznega sadja. Sadje bo aprovizacija prodala na trgu, dostopno vsemu prebivalstvu. Sadje se bo pa tudi v posebnih, zato pripravljenih skladiščih sveže ohranilo. Največje množine sadja namerava mestna aprovizacija posušiti, oziroma že posušenega nakupiti, da bo prebivalstvu na razpolago v onih mesecih, ko bo največje pomanjkanje živil. Nakupiti se namerava večje množine jabolk, hrušk, češpelj, orehov in kostanja. — **Trnovčani** se pritožujejo, da nimajo gnoja in je s tem pridelovanje razne zelenjave posebno v teh časih še bolj otežkočeno. Potrebni gnoj bi lahko oddajala v zadostnih množinah vojaška oblast potom mestnega magistrata. Mestna aprovizacija bo pri njej intervenirala, da se stvar uredi. — **C. kr. deželno vlado** se kar najnujnejše prosi, da pospeši dobavo krompirja za Ljubljano in obenem opozori, da so se prekupci kar navali na deželo, ki hočejo z visokimi cenami preplačati krompir in ga na goljufiv način izvoziti. V Ljubljani je naravnost težko najti družine, ki imajo danes kaj krompirja v zalogi. Na deželi si ga nihče ne more preskrbeti vsled novih strogih odredb. Položaj je nevzdržen in obupen. — **Aprovizacija** ima na razpolago še malo množino testenin, katere se prihodnji teden razdeli. Testenine se bo razdelilo po posebnem načrtu, ki se objavi prihodnji teden v časopisih. Širanke naj zato počakajo objav, da ne bo nepotrebnege povpraševanja in odgovaranja v aprovizacijskem uradu, ki je že itak preobložen z delom. — **Pripravlja se državna akcija za razdelitev oblek** med potrebne. Namen nove akcije je pa tudi, da se za nakup neobhodno potrebnih oblek in perila uvedejo posebna nakazila, brez katerih nihče obleke ne bo mogel kupiti. Posebni, zato določeni referent bo aprovizacijskemu odseku o tozadevnih predlogih v prihodnjih sejah poročal, na kar bo odsek o predmetu sklepal. — **Centrala za kavo** bo izročila prihodnje tedne v promet mešano kavo. Kavo razdeli aprovizacija trgovcem v nadrobno prodajo in jo dobe le oni trgovci, ki prodajajo sladkor. Prodajo se bo najstrožje nadzorovalo, tako da bo vsaka nedopustna manipulacija s kavo nemogoča. — **Na zahtevo urada za ljudsko prehrano** se pritegne mestni aprovizaciji v Ljubljani brezplačne zaupnike, katerih naloga bo, podpirati mestno aprovizacijo pri nadzorstvu izvrševanja raznih predpisov in določil. Zaupniki konsumentov naj bi bili obenem najširši tolmači želja in pritožb prebivalstva, ki bi se potem izročila aprovizacijskemu odseku v razmotrivanje. — **Aprovizacija namerava** prihodnjo pomlad nasaditi veliko polje na ljubljanskem barju z zelenjavo. Svet je že določen in se prične z obdelavo že jeseni.

Ij Ženski oddelek S. K. S. Z. je daroval stolni »Elizabetni konferenci« 100 kron za podporo revnim. Za blagodušni dar se Elizabetna konferenca najtoplejše zahvaljuje in želi, da bi ta zgled darežljivosti našel mnogo posnemalcev.

Ij Kuharska gospodinjstva šola pri Uršulinkah v Ljubljani, s pravico javnosti, je v torek 31. julija sklenila svoje četrto šolsko leto z razdelitvijo spričeval onim učenkam, ki so posečale šolo vse leto. Priglasovanje za novo šolsko leto, ki se prične z oktobrom, se prične 9. avgusta in traja do 1. oktobra t. l.

Ij Zahteva, ki ni neupravičena. Včeraj se je deželna vlada pečala z aprovizacijsko inšpektorja Wieserja na državni železnici. Na deželno vlado je prišlo okoli 200 žen pritoževat se, da pri aprovizaciji državne železnice ne dobe onega, kar bi dobili morale. Pri deželni vladi so jih začudeno gledali. Zene so

tožile, da ne dobe moke, deželna vlada je pa tukajšnji aprovizaciji državne železnice moko nakazala — a moka ni bila razdeljena. Zene so ob pravem času prišle na deželno vlado. Deželna vlada je sedaj zadevo vzela v roke in bo poizvedela, zakaj moka ni bila razdeljena. Mislimo, da bi takih pritožb in razburjenja ne bilo, ako bi Wieserjeva aprovizacija točno delovala. Ljudje vedo in vpoštevajo, da je velika zadrega z živili, a kar aprovizacije dobe, to naj ljudje točno dobe. Ali se je že preiskal slučaj, katerega smo nedavno priobčili, da je g. Wieser hotel poslati nekega vola iz Ljubljane? Nam se zdi popolnoma upravičena zahteva, da se g. Wieserju odvzame aprovizacija državne železnice.

Ij Mleko za Ljubljano. Dobava mleka za Ljubljano bo militarizirana. Za začetek se določita okraja ljubljanska okolica in Kamnik, v katerih bodo posestniki krav morali oddajati gotovo množino mleka za Ljubljano, kjer se bo po gotovem ključu razdelilo bolnikom in ranjencem v vojaških bolnicah in civilnem prebivalstvu. Posle bo vodila Mlekarska zveza pod vodstvom vojaškega strokovnjaka, kateremu se prideli uradništvo Mlekarske zveze. Mlekarije ostanejo. Mlečne krave ne bodo rekvirirane. Nadzorstvo bo imela posebna komisija. Cene mleku v Ljubljani bodo 60 vinarjev oziroma 66 vinarjev, po deželi 50 vinarjev za liter. V kratkem izdije tozadevne naredbe deželne vlade.

Ij Ubožno akcijo tudi za srednje sloje baje pripravlja deželna vlada.

Ij Razdelitev čebule na rdeče izkaznice. V ponedeljek, dne 6. avgusta bo mestna aprovizacija iz svojega skladišča v cerkvi sv. Jožefa razdeljevala na rdeče izkaznice čebulo po 40 vinarjev za kilogram. Določa se naslednji red: Od 2. do pol 3. štev. 1 do 150, od pol 3. do 3. štev. 151 do 300, od 3. do pol 4. št. 301 do 450, od pol 4. do 4. št. 451 do 600, od 4. do pol 5. štev. 601 do 750, od pol 5. do 5. št. 751 do 900, od 5. do pol 6. št. 900 do konca. Na vsako osebo odpade po pol kg čebule.

Ij Razdelitev čebule na rdeče in rumene A izkaznice se vrši iz aprovizacijskega skladišča v cerkvi sv. Jožefa v torek, dne 7. avgusta od 10. do 11. dopoldne. Pridejo na vrsto vse številke rdečih in rumenih A izkaznic in odpade na vsako osebo po pol kilograma čebule po 40 vin. za kilogram.

Razdelitev čebule na rumene izkaznice B. V torek, dne 7. avgusta bo mestna aprovizacija razdeljevala na rumene izkaznice B čebulo po 40 vinarjev kilogram. Določa se naslednji red: Popoldne od 1. do pol 2. ure štev. 1 do 150, od pol 2. do 2. ure štev. 151 do 300, od 2. do pol 3. ure štev. 301 do 450, od pol 3. do 3. ure štev. 451 do 600, od 3. do pol 4. ure štev. 601 do 750, od pol 4. do 4. ure štev. 751 do 900, od 4. do pol 5. ure štev. 901 do 1050, od pol 5. do 5. ure štev. 1051 do 1200, od 5. do pol 6. ure štev. 1201 do 1350, od pol 6. do 6. ure štev. 1351 do konca. Na vsako osebo odpade po pol kilograma čebule.

Ij Obrtniki in zavodi, kateri so prejele sladkorne prejemnice na magistratu, naj iste predložijo trgovcem, pri katerih hočejo dobiti sladkor, da trgovec iste pravočasno predloži sladkorni centrali.

Velika bitka na Flanderskem.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta Bavorskega.

Na flandrijskem bojišču vsi večerj ob deževnem vremenu posebno streljali le na obali in severovzhodno od Yperna.

Sunki Angležev na cesti Nieuport—Westende in vzhodno od Bixchoote so se ravno tako izjalovili, kakor močni napadi pri Langhemarku. Sovražnik je obstreljeval z najtežjimi topovi Roulers, kamor se je bil umaknil velik del belgijskega prebivalstva iz bojnega odseka pred ognjem svojih oprostiteljev.

Ugodno za nas so izpadli boji na predpolju severno prekopa La Bassée, kakor tudi pri Monchy in pri Havriacourt.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Vzhodno od Allement na cesti Laon—Soissons so vdrle francoske stotnije začasno v neki jarek. Takoj smo jih zopet pregnali.

Pri Cerny so izpopolnile naše čete bojni uspeh z 31. julija. S presenetljivim napadom so se polastile francoske postojanke na južnem izhoda predora; držale so se proti več napadom in so odvedle veliko ujetnikov.

Na levem bregu Moze smo odbili zjutraj in zvečer po močni pripravi z ognjem napade Francozov na obeh straneh pota Malancourt—Esnas.

Prvi generalni kvartirni moister pl. Ludendorff.

Francosko uradno poročilo.

2. avgusta ob 3. popoldne. V Belgiji slabo vreme. Močno artiljerijsko delovanje od vzhodno od Brayen-Laonnois do zahodno od Craone. Pri Alemtantu smo ujeli 24 Nemcev in zaplenili 1 strojno puško. Vzhodno in jugovzhodno od Reimsa je sovražnik dvakrat zaman napadel. Na levem bregu Moze silovit artiljerijski boj. Proti 9. uri zvečer so Nemci zaman obnovili svoje napade v odseku gozda Avocourt. Sovražni napadi ravno tam, enako v gozdu Apremont in jugovzhodno od Saint-Mihiele so se popolnoma izjalovili. Z ostale fronte nobenih poročil.

Popoln polom ofenzive na Flanderskem.

Berlin, 3. avgusta. (K. u.) Wolff: Tretji dan borbe na Flanderskem je potrdil popoln polom velike angleško-francoske ofenzive. Bojnega duha naše pehote, ki je vztrajala v vdrinskih postojankah, tudi najstrašnejši ogenj zadnjih 14 dni ni zrušil, naše rezerve so se pa vrgle z najstrašnejšo silo na Angleže. Tisti, ki so se bojev udeležili, poročajo, da angleške izgube še niso bile nikdar presežene. Na enega padlega Nemca odpade najmanj deset padlih Angležev. Krajni sunek pa in tik zahodno od ceste Nieuport-Westende smo odbili deloma v boju moža z možem, deloma ga je pa že odbil naš ogenj. Z ognjem smo krvavo odbili sovražni napad na obeh straneh ceste Ypern-Roulers. Naše čete pričakujejo nadaljne boje z največjim zaupanjem.

Francoske napadalne čete na Flanderskem.

Ženeva, 3. avgusta. Francoske napadalne armade na Flanderskem so sestavljene iz elitnih čet, ki so se deloma udeležile že bitke ob Sommi. Poveljuje jim general Antoine.

Pred vladno krizo na Francoskem.

Curih, 3. avgusta. Pariški večerni listi poročajo, da je demisijska kabineta postala možna.

Ruske zmede.

Ultimat Finski. — Kerenski ruski Mirabeau. — Ustavodajalno skupščino nameravajo sklicati šele decembra. — Propaganda, da postane ruski car zopet odstavljeno car Nikolaj. — Splošna stavka v Baku.

»Vjedomosti« javljajo: Ruska vlada je sklenila, da razveljavi proglasitev o neodvisnosti Finske. Fincem bo stavila rok, v katerem se morajo ukloniti predlogom Rusije, ki obsegajo dalekosežno samoupravo Finske. Če se ne bi pokorili, bodo šli na nje z orožjem. — »Allgemeen Handelsblad« objavlja članek z nadpisom »Kerenski in Mirabeau«. Vodilni inozemski list pribej, da spominja nastop Kerenskega na Mirabeaua. Nedavno je rekel Kerenski zastopnikom ruskega delavskega in vojaškega sveta: »Moja povelja izražajo voljo ruske demokracije. Dokler bom imel kaj besede, bom skrbel za red in za pokorščino ruskih vojakov. Ravno tako je govoril Mirabeau l. 1790, ko je oslabela vojna pokorščina francoskih vojakov in so vstajali in zmede slabile moč dežele. Mirabeau je zahteval s plamtečimi besedami preosnovo armade in obnove železne vojne pokorščine. Kerenski dela ravno tako. Sploh Kerenski v vsakem oziru posnema Mirabeaua. — Iz Amsterdama: Iz Petrograda se javlja, da bodo sklicali ustavodajalno skupščino šele mesca decembra. — Iz Stockholma: Po petrograjskih poročilih ugled začasne vlade vsak dan pada. Vedno glasneje se zahteva protirevolucija, ki naj začasno vlado odstavi. Posebno med kmeti je veliko sovražnikov vlade. Voditelji kmetov se zavzemajo za to, da bi zopet prevzel bivši car Nikolaj vlado cele Rusije. Tudi med inteligenti v mestih jih veliko sodi, da more odstraniti strašno zmešnjavo v Rusiji le, če se podeli vladarska oblast zopet carju. — Iz Stockholma: V petrolejskih vrelcih v Baku so izvedli delavci splošno stavko. Položaj je nevaren, ker se z delavci ne morejo pogajati.

Položaj v Podoliji. — Kerenski proti posebnemu miru. — Upori na Kavkazu.

Iz Stockholma: Rusko časopisje piše, da je vojaški položaj v Podoliji brezupen. Žito vozijo na povelje ministrstva kolikor mogoče hitro na jugozahodno bojno črto. Izjavljajo, da je bila letina v 29. okrajih srednja, v 80 okrajih pod srednjo mero in v 16. okrajih slaba. — »Lokalanzeiger« poroča: Kerenski je prišel en dan prej, predno se je pričela ruska ofenziva, v Stanislavov. Srečal je pogreb treh ruskih častnikov in se je takoj pridružil pogrebu. Vojake, ki so ga obkolili, je nagovoril: Nemci so nam ponudili mir. a no-

nudbe ne smemo sprejeti, ker bi Nemci premagali na to Angleže in Francoze, potem bi pa nam uropali svobodo in nam vrnil carja. — Iz Baslja: Položaj na Kavkazu se vsak dan slabša. Kerenski je zapovedal, naj se preosnuje kavkaška armada. V trdnjavi Kerf vojaki, ki so med drugim uničili vse naprave letalcev.

Pien treh vojnih let.

Berlin, 3. avgusta. (K. u.) Wolffov urad poroča: Tekom treh vojnih let so osrednje sile ugrabile nad 3 milijone ujetnikov in zaplenile v tem času: 12.156 topov, 8352 stroj. pušk, 1.655.0805 pušk, 10.640 municijskih voz, 3216 topovskih voz, okoli 5 milijonov krogelj za topove in nešteto drugega vojnega materiala. Pien ki so ga takoj na bojišču zopet uporabili, tu ni vstet.

Ozemlja so osrednje sile zasedle 548.800 kvadratnih metrov, tedaj precej več kot meri Nemčija. 47 trdnjav j bilo osvojenih. Ententa je v Evropi zasedla skupno 15.900 kvadratnih kilometrov.

Kdaj se bo končala vojska?

»Matin« poroča: Brigadni general Seely je govoril na otoku Wight: »Veliko ljudi misli, da bo vojska trajala še dolgo časa. To mnenje je pretirano. Nasprotno: mislim, da sovražnosti ne bodo trajale tako dolgo, kakor se splošno pričakuje. »Bernar Tagblatt« javlja: Občina Pelsberg je nameravala zgraditi vojakom lope, da bi izpraznili šole. Švicarska vlada je pa odklonila podporo za zgradbo lop, češ, da se bo vojska kmalu končala.

Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru se prične dne 2. oktobra t. l. novi tečaj za stenografijo, strojepisje, pravopisje, poslovna pisma, računstvo in lepopisje. Doba 6 mesecev. Prospekti zastoj. Govoriti je mogoče vsak dan od 11.—12. ure. Maribor, Viktringhofgasse 17, I. nadstr. 1916

Pri številnih težkočah ženskega spola, posebno tedaj, ko sodelujejo razkrojevalni pojavi v jedilnem kanalu, dosežemo z rabo naravne »Franz-Josef«-grenčice izdatno odvajanje, urejeno prebavo in povišano slast do jedi, kar je često v zvezi z vidnim zboljšanjem splošnega počutka.

Stanovanje

(brez hrane) išče mirna gospodična, ki je čez dan v službi. Ponudbe na: »Slovenec« Stainost-1866.

Franc Zobec

črnovojnik

umrl 1. 8. 1917 po težki in mučni bolezni v bolnici v Steinhofu na Dunaju v starosti 41 let.

Marija Zobec roj. Dejak soproga
Franc Dejak tast, Ana Dejak tašča,
Ivan Zobec posestnik brat, Nežka
Petek roj. Zobec, Ana Dejak roj.
Zobec sestre, — Jožef Petek posestnik,
Jos. Dejak paznik tob. tov.,
Alozij Dejak vojni kurat, svaki.

Dobro ohranjena

salonska garnitura

se zaradi pomanjkanja prostora takoj proda. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 1913.

Izjava. Ker je vsa stvar popolnoma izmišljena, da bi bil jaz enega vojaka tako poškodoval, da je isti umrl, bodem proti vsaki osebi, ki bi se kaj o tem govorila, brez ozira sodniškim potom postopal. 1903

Anton Rehberger, posestnik
v Novi vasi pri Preddvoru, p. Tupaliče, Gorenjsko.

Vsako množino
dobro zrelih in suhih

lešnikov

kupi Franca Bartol v Medvodah

1903

Stanislav Pesjak
o. kr. črnovojnik

Kristina Pesjak roj. Hafner
hči posestnika in trgoveca

Pulj poročena Kropa

Kropa, 5. avgusta 1917.

Stanovanje!
Dve sobi in kuhinja

se išče za takoj ali pozneje. Ponudbe se prosil na upravo lista pod šifro »Uradnik« 1905

Zanesljivo dekle, vajeno gospodinjstva in kuhanja želi mesia kot

kuharica

v kakem župnišču, če mogoče brez kmetije na deželi. Cenj. ponudbe na upravništvu Slovenca pod »Varčnos!« 1889

KUPUJEM

malo zemljišče

v ceni okolo 3000 K ali malo čez v primernem kraju. — Ponudbe pod:

Dr. Valjavec, Dunaj IV. Johann Strauss-gasse 39. 1912

**IŠČE SE ZANESLJIV
hlapec**

ki je popolnoma več poljskih del in navajen konj.

Več se polzve pri: Jernej Jelenič-u, Ljubljana, Stara pot 1. 1911

Proda se več

kuhinjske oprave

in nekaj drugih predmetov pri hišniku v Sodnijski ulici št. 1. 4. nadstr. 1918

Prodajam večjo množino

brinjevega olja

Cena po dogovoru. Janez Jenko, Vel. Mengeš, 95. 1920

Učeneec

iz boljše hiše in dobro šolsko izobrazbo sprejme se takoj pri Ant. Adamič, Kranj trgovina z galanterijskim in modnim blagom. 1919

Prodajalka

1915
dobro izvežbana v manufaktorni in specerijski stroki želi primernega mesta v kaki večji trgovini. Nastop takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 1915. : : : :

? Kateri kmet, ki ima doma denar, bi hotel varno posoditi ?

400 kron

zasebniku. Ponudbe pod C. 1871/1907 ? na Upravništvu »Slovenca« : : : : :

Ugodna prilika!

Posetvo, ugodno za vpokojence, begunce, privatnike in ljubitelje ljubljanskega polja na idličnem kraju, oddaljeno 10 minut od južnega kotlovara obstoječa iz nove hiše z 11. stanovanji, lepo urejenih svinjskih hlevov, sadnega vrta, velikega vrta za zelenjad, rodovitnih okoli hiše ležečih njiv, napeljnega vodovoda in dveh cistern za škropljenje zelenjadi itd., se zaradi bolehnosti pod ugodnimi pogoji takoj proda.

Poizve se v trgovini sv. Martina
cesta št. 8. 1904

Najpopolnejše nadomestilo**ŠKROB (štirko)**

da se brez pranja, brez škrobljenja ter brez likanja lahko očisti vsak ovratnik in manšete. Dobiva se v vsaki trgovini.

Glavna zaloga pri tvrdki

Milan Hočevar

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 30.

Istotam dobivate krtače za ribanje.

1917

**Pošteno dekle in zanesljivo želi mesta
gospodinje**

pri kakem g. duhovniku penzionistu v Ljubljani, ali v župnišču na deželi z manjšo kmetijo. Izobrazena je v vsem gospodinjstvu in šivanju. — Nastop lahko takoj. — Prijazne ponudbe se prosil poslati na upravo »Slovenca« pod znamko »gospodinja« 1909.

Hiša-vila

z vrhom v ljubljanski okolici se proda.

Cena 24.000 kron.

Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 1908.

Zakonska brez otrok bi sprejela v službo in dobro oskrbo

begunko

tudi s otroci nad 14 let, ki ima veselje za gospodinjstvo in vrtna dela. Naslov: J. Ersepke Barkovlje pri Trtu 777.

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi. 1914

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Nasproti hotela »Union«

Cene kolikor mogoče zmerne.

Ali moremo vzdržati?

V »Češkonemški korespondenci« je objavljena razprava, ki jo je napisal komerčni svetnik Julij Meinel, znani veletrgovec in industrijalec, o slabih avstrijskih gospodarskih razmerah, nastalih vsled uredbe nekakih državnih monopolov z neznansko dragimi centralami. Meinel dokazuje, da je ta gospodarski sistem napravil popoln bankerot tako pri nas kakor v Nemčiji, od koder si izposojamo vso modrost. Ni samo zanimivo, s kako ostro kritiko naše gospodarske razmere in označuje težke posledice, ki jih je pričakovati, zanimivo je tudi to, kako trezno presoja gospodarski položaj našega kmeta, kar se v industrijskih krogih pač redko dogaja.

Meinel piše:
Na vprašanje: »Ali moremo vzdržati?«, stavljeno ob početku vojske, se je moralo brezpogojno odgovoriti z »da«. Vzdržanje ni bilo samo zagotovljeno, ampak čim dalje bi trajala vojska, tem boljše bi bile morale prav za prav biti razmere glede naše prehrane, kakor hitro je bila premagana prva stiska prehodne dobe.

Naš konsum se je morda znižal na 40 odstotkov mirovnega konsuma. V miru smo mogli približno 90 odstotkov naših življenjskih potrebščin pokriti doma. Naša mirovna produkcija v kmetijstvu ni bila intenzivna; povsod se nam je predbacivala zaostalost; ako bi se bila torej produkcija zvišala, potem bi bili s tem, kar se pridelava doma, ne le izhajali, ampak bi morali danes imeti še znaten preostanek.

Kako torej pride, da namesto preostajanja vlada pičlost, da se povsod opaža pomanjkanje? Najboljši odgovor na to dasta dva članka, ki sta pred kratkim izšla v inozemskih listih; eden v listu »Times« pod naslovom »German Blunders«, drugi v »Corriere della Sera«, katerega poslednjega je spisal znani ekonom in Turinski prof. Luigi Cinaudi. Vsebina obeh razprav je približno ta-le:

Današnje pomanjkanje živil na Nemškem se je šele prav ustvarilo vsled vladinih odredb. Prva pomota, katero so storili Nemci, je bila ta, da so menili, vojska bo trajala kratko dobo. Vojsko, ki bi bila po takratnem zmotnem mnenju Nemcev morala biti končana v pol leta, so hoteli s ceneni sredstvi napraviti popularno; bili so dovolj naivni, da so verovali, da se more naravna posledica vsake vojske, draginja, meni nič tebi nič odpraviti z naredbami. Ta cenena sredstva pa so se slabo obnesla, kakor vsa cenena sredstva; danes, po skoraj triletnem trajanju vojske, se more Nemčija ponasati, da ima nizke cene, toda kar manjka in kar je važnejše kakor nizke cene, to so živila.

Kar je bilo v navedenih člankih rečeno o Nemčiji, velja še v večji meri za Avstrijo. V Avstriji smo posnemali nemški, ali bolje rečeno pruski sistem in smo ga notabene posnemali slabo. Njegove dobre strani pri nas niso tako učinkovale, n. pr. omejitve porabe in pravilna, enakomerna razdelitev; pač pa smo se bili požurili prevzeti vse napačne tega sistema in smo jih vestno izvedli.

Jasno je: če grozi pomanjkanje, je treba gledati, kolikor to mogoče, da se zviša produkcija. Kaj pa se je pri nas naredilo, da bi se produkcija zvišala?

Mislilo bi se, da bi bilo naravno, če bi se vsem onim, ki delajo kaj posebnega, nudile premije, posebne možnosti za zaslužek, da bi država (kakor so napravili na Angleškem, zlasti pri kmetijstvu in plovstvu) tam, kjer je treba nositi riziko, zavarovala udeležnike proti riziku in jih popolnoma varovala škoda. Ravno nasprotno od vsega tega se je delalo pri nas v Avstriji. V prvi vrsti je moral in mora še danes vsakdo sam nositi riziko za svojo produkcijo ali trgovsko delo. — Dobro torej — mislilo bi se, da mu bo potem najmanj dovoljeno, zahtevati primerne cene, ki krijejo morebitno izgubo. Toda nikakor ne. Cene najvažnejših v deželi pridelanih živil se vzdržujejo na taki višini, da tega ni mogoče drugače imenovati kakor smešno. Dočim se je za rumunsko žito prejšnje leto plačevalo okoli 100 K za metrski stot, dočim se je v Newyorku v zadnjem času notirala pšenica, preračunjeno v našem denarju, med 90 do 120 K za metrski stot, dočim plačujejo na Angleškem za stot pšenice okoli 90 kron, iztiskajo tu pri nas kmetu žito za povprečno ceno 30 K, torej za tretjino današnje cene na svetovnem trgu. Angleško ljudstvo ne godrnja nad visokimi žitnimi cenami, ne sliši se tamkaj ali le malo o štrajkih, nasprotno navdaja velike mase prav strahotna bojna volja in ne mislijo popuščati. Dasi gre denar za pšenico iz

dežele, ne zavidajo producentu dobička; veseli so, da se dobe potrebna živila. — Pri nas kmetu ne privošči, da bi dobil to, kar v resnici zasluži za svoje delo. Vsak človek, ki ima nekoliko pregleda o razmerah, mora vedeti, da je danes 30 K veliko premalo za 100 kg žita. V mirnih časih je dobil kmet zanj 20 do 23 K. Za ta denar si je mogel na deželi kupiti par čevljev ali obleko in podobno; danes ne dobi za 30 K niti tretjine onih potrebščin, katere si je mogel v mirnih časih nabaviti za svoje žito. — Star pregovor pravi: »Če ima kmet denar, ga ima ves svet«. Ako bi se danes dalo kmetu za njegovo žito, za njegovo zelenjavo, za krompir itd., kar mu pripada z ozirom na zmanjšano valuto, povišane cene drugih predmetov, večje delovne plače, težave v produkciji, bi ta denar za splošnost vendar ne bil zgubljen. Kmet ga zopet izda. On in vsi oni, ki zaslužijo po njem, bi se mogli vendar primerno obdavčiti. Zvišani dohodek davkov pa bi služil v to, da bi se moglo pomagati nastavljenecem s stalno plačo in manj premožnim ali jih podpirati.

Pri tem bodi pripomnjeno, da na Angleškem za več pridelkov, ki se pridelujejo v deželi, osobito pa za živila, za kmetijske pridelke, niso vpeljali najvišjih cen, ampak — čujte in strmite — najnižje cene. Država garantira producentu, da bo za čas vojske, če bo tudi tržna cena dotičnega predmeta padla, dobil najmanjšo ceno; garancija pa se ne raztega samo na dobo vojske, ampak še dalje za eno leto po vojski. Toda ne samo to, angleška vlada daje vsem kmetovalcem, ki za to prosijo, vse orodje in kmetijske stroje brezplačno na razpolago proti čisto nizki pristojbini za obrabo. Te angleške odredbe osvetlujejo boljše kakor dolge razprave napačnost našega sistema. — Košnja je danes že prezrela in na več krajih še ne izvršena, čeprav se pridelke manjša od dne do dne. Manjka delovnih močij. S silo, kakor si domišljujejo mnogi občudovalci rezkega pruskega sistema, pa teh moči ni spravitij venkaj na deželo, kjer morajo delati v potu svojega obraza od treh zjutraj do poznega večera; vzpodbujati bi se jih moralo z visokimi plačami; mnogo ljudi, ki danes v mestu stradajo, bi ob visokem zaslužku in dobri hrani vsprejelo delo na deželi, čeprav bi se jim zdelo začetkom nenavadno trdo.

Kako pa more danes kmet dajati visoke plače, če dobi za svoje pridelke samo tretjino, ali kakor v mnogih slučajih četrtino cene svetovnega trga?

Ono produkcijo, ki se ni zatrla ali zmanjšala vsled najvišjih cen, pa otežuje ali morda celo ugonablja naša sodna praksa. Danes ne zadostuje, da kdo producira ali trguje po nizkih cenah, in sicer tako, da se vidi že na prvi pogled, da njegova delavnost izključuje zvišanje cen. Sodnije so povsod že pozabile, zakaj je prav za prav spočetka bila izdana naredba o pretiravanju cen, ki je vendar imela hvalevreden namen, — dasi pomenja eno najhujših napak, ki so bile sploh kdaj narejene; s to naredbo se je hotelo preprečiti oderuške izrastke in ljudstvu omogočiti oskrbo po zmernih cenah; sodnije so, pravim, polagoma ta prvotni namen popolnoma pozabile; ljudje, ki so splošno znano delali dostojno in poceni, ki so s svojim delom izkazovali prebivalstvu važne usluge, si morajo po cele tedne in mesce dopuščati sodne preiskave in nadlegovanja, ker je kdo, večinoma iz nevednosti, dostikrat pa iz zavisti in iz veselja do ovajanja, napravil proti njim ovadbo.

Brezvestno, hujskajoče časopisje, katero vzbuja najnižje instinkte mase — zavist in sovraštvo — še slabša zlo. Pod hinavsko pretvezo, da zastopa koristi ljudstva, v resnici pa s pravim namenom, nuditi čitateljem senzacijo in škandale, hujska množice proti pridelavajočim in trgujočim stanovom, na kratko proti vsem onim, od katerih zavisi oskrba splošnosti in katerih veselje do dela bi se moralo z vsemi sredstvi ne samo obdržati, ampak povečati.

Patriot mora s skrbjo gledati v bodočnost; kajti vidi se, da postajajo razmere glede oskrbe dan za dnem slabše. — Kdor pride na deželo, ve, kako danes kmet misli; ozlovoljen je, manjka mu delovnih moči; zahteve do doma ostalih so se podvojile, da, potrojile. Pri tem pa ni nobenega upanja, da bi se delo poplačalo, pač pa ima pričakovati, da bo izpostavljen nadlegovanju in preganjanju. Povsod se sliši kmete govoriti, da bodo pridelovali samo najpotrebnejše za lastno preživetje in krmiljenje živine, pri današnjih cenah da se ne izplača več se potruditi.

Sedaj so bile deloma izdane najvišje cene za zelenjavo in gadjje, deloma se nam še obetajo in dasi je odgovorni urad teoretično izvrstno organiziran,

posledice navzlic temu ravno zaradi teh najvišjih cen ne bodo izostale; nabava sadja in zelenjave bo vedno težja.

Sklep, ki ga napravi »Timesov« članek, je približno ta-le: »Najvažnejše, da, edino opravilo zakonodaje o živilih naj bi obstojalo v tem, da se konsum omeji; pri zbiranju in razdeljevanju živil naj bi se v največji meri uporabljale moči, ki so na razpolago, in bi se kolikor mogoče opuščalo birokratično vmešavanje. Oblasti naj bi kolikor mogoče malo vplivale na tvorbo cen. Prava točka, kjer more v tem oziru oblastvo nastopiti, je zmanjšanje dobička med veletrgovcem, oziroma producentom in detajlistom. Najvišjih cen se je ogibat, ker omejujejo produkcijo. Pravilno zdravilo zoper prevelike dobičke producentov je obdačenje in edino zdravilo zoper pomanjkanje, v kolikor so ga povzročile visoke cene, je podpiranje potrebnih.«

Cinaudi pravi še posebej: »Najbolj usodna vseh nemških napak je bila, da so preskrbo z živi, ki so bila sama na sebi zadostna, pokvarili z motečimi ukrepi države in da so tako še le prav ustvarili pomanjkanje, ki ga danes obžalujemo. Ako bi bili takoj preprečili nepotrebni konsum in racionalizirali človeško porabo, pri tem pa pustili na miru cene, potem bi bile nekoliko zvišane cene skoraj gotovo zadostovale, da bi se bila produkcija pomnožila primerno povečanim potrebam; blago bi se ne bilo razmetavalo, povprečne cene bi bile danes v celoti nižje in prebivalstvo bi bilo na boljšem kakor je dejansko.«

Vsako, ki je s paznimi očmi od početka vojske zasledoval zakonodajo o živilih v naši državi, pač ne more priti do drugega zaključka, kakor da je za nas edina rešitev, naj se pametno odpravi današnje zasilno gospodarstvo in naj se s prostimi cenami zopet polagoma osvobodi trg. Cene bodo začetkom eksplozivno poskočile, toda vsa živila, katera eksistirajo, pa so izgubila, bodo prišla na dan in produkcija novih živil se bo poživila. Tam, kjer je nadzorstvo potrebno ali sploh mogoče, naj se ne izvršuje po državnih organih, ampak po strokovnih organizacijah, ki že obstoje ali se imajo šele osnovati. Te strokovne organizacije naj bi nadzirali državni činovniki in jim stali s svetom ob strani. Vsi občeškodljivi izrodki bi se preprečili na ta način, da bi se člani, ki bi se ne uklonili odredbam teh strokovnih organizacij, izključili in bi se jim vzela praviča, sklepati kakršnekoli kupčije. Draženje potom verižne trgovine bi potem sploh ne bilo mogoče, ker je verižna trgovina ob taki organizaciji popolnoma izključena.

Kdaj se bomo slednjčji tudi pri nas naučili bistro gledati, kdaj bomo vendar opustili one metode, vsled katerih se dogaja, da je oskrba dandanes slabša kakor prejšnje leto in da bo prihodnje leto še slabša kakor letos? Bojim se, da se bomo spametovali šele takrat, ko bo prepozno.

Zlata maša P. Stanisl. Skrabca.

Zlato mašo je obhajal včeraj p. Stanislav Skrabec, dobro znani slavist frančiškanskega reda, v domači samostanski kapelici. Zlatomašnik je ribniški rojak, rojen dne 7. januarja 1844. leta; v frančiškanski red je vstopil po dovršeni gimnaziji in maturi dne 26. avgusta 1863. leta, kjer je napravil 30. avgusta 1866. leta slovesne obljube in je bil leto nato, 3. avgusta, v mašnika posvečen. Z jezikoslovjem se je pečal že ko gimnazijec in bogoslovec, tako da je dve leti na to že izdal v izvestju novomeške gimnazije učeno in temeljito razpravo »o glasu in naglasu«, ki jo je Lani Leonova družba na novo izdala kot prvi zvezek njegovih zbranih spisov. Takrat je bil p. Stanislav že nameščen kot suplent na tej gimnaziji, ki je bila v tistem času še frančiškanska. Ko so frančiškonom to gimnazijo vzeli, se je preselil p. Stanislav v Gorico, kjer je ostal ves čas, razen onih let, ko je v Gradcu bil na vseučilišču in je napravil skušnje za gimnazijskega profesorja z izvrstnim vspehom. V Gorici je poučeval na domačem zavodu samostanske klerike do zadnjih let. Lahko rečemo, da so z redkimi izjemami vsi patri slovenske frančiškanske provincije njegovi učenci. Leta 1880. je začel izdajati tretjeredni list »Cvetje«, ki je sicer nosilo v začetku ime drugega urednika, pa je vendar po večini sad njegovega truda in dela, par let po ustanovitvi pa nosi Cvetje tudi njegovo ime do predlani, ko ga je vojska iz Gorice pregnala in mu uničila obilno zbirko dragocenih knjig in zapiskov in so trudne oči zahtevale malo več počitka in prizanašanja. Zadnje zimo se mu je noga nekaj prehladila; sedaj se obrača že na bolje, vendar si še ne upa maševati v cerkvi. Zato so mu domači bratje za danes domačo kapelico v samostanu s cvetjem oplešali, dva klerika sta mu stregla pri sv. maši na dan petdesetlet-

nice mašniškega posvečenja in nekaj bratov je bilo pri njegovi zlati maši. Bolj priproste zlate maše menda tudi njegova skromnost ne bi bila mogla zahtevati. In p. Stanislav je bil zadovoljen, da je bilo tako. Mi vsi ki ga poznamo osebno in drugi, ki nam je znan le po imenu in delu, želimo iz dna srca prečastitemu očetu, učenjaku, zglednemu redovniku še mnogo zdravih let. Bog daj, da bi kmalu mogel zopet saditi in gojiti drage mu cvetlice na lepem vrtu goriske »Kapele«. Njegovi mnogobrojni učenci, sobratje v samostanu, se radujejo današnje dne in s spoštovanjem izražajo svoje želje in hvaležnost dobremu učitelju. Nekdo izmed njih je rekel: Če bi kdo od nas ne spoštoval dobrega p. Stanislava, ne bi bil vreden biti frančiškan.

Za begunce.

Ministrstvo za notranje zadeve je izdalo dne 23. julija t. l. naslednjo naredbo glede begunskih podpor:

Državna begunska podpora se uredi a veljavo od 21. julija t. l. na novo tako-le:

I. V okrajih, kjer se je podpora delila že dosedaj:

A. Podpora znaša za begunce, ki niso v naturalni preskrbi in so brez sredstev:

1. Za samostoječe, trajno delanezmožne osebe po 4 krone na dan;

2. za trajno delanezmožne zakonske dvojice, ako so samostoječi in nimajo opore pri kakem družinskem članu, ki živi skupaj z njimi, po 4 krone na dan, skupno toraj 8 kron na dan.

3. za druge revne begunce po 2 kroni na dan. Kakor revne se smatra eno begunce, kateri — seveda oziraje se tudi na določbe odstavka B — niso v stanu plačevati iz lastnih dohodkov prehrano zase in za člane družine, živeče skupaj z njimi.

B. Razmerje med begunsko podporo in drugimi rednimi dohodki:

a) Za priznanje in odmerjenje begunske podpore ne prihajajo v poštev: pokojnine invalidov, pristojbine ranjencev, pristojbine za hrabrosne svetinje, doklade za vojskujoče člane, vzdrževalni prispevki za družine vpoklicancev.

Take prejemke se mora izplačevati beguncem, tudi če so v naturalni preskrbi države (taborišča).

b) Od drugih rednih dohodkov se ne odšteje od begunske podpore: pri samostojećih begunskih zneskov do 2 kron na dan, pri begunskih živečih skupaj z družinskimi člani pa zneskov do tolikokrat 2 kroni, kolikor šteje skupno živeča družina članov.

c) Drugi redni dohodki, izvemši one pod črko a), ki presegaajo zneske pod črko b) se pri priznanju in odmerjanju begunske podpore odštejejo od podpore s polovico tega presegaajočega zneska toliko beguncu kolikor družinskim članom, ki z njim skupaj živijo (na primer: pri »drugem rednem dohodku« 3 krone na dan se odšteje 50 vinarjev, begunska podpora znaša torej 1 K 50 vinarjev; pri 5 K se odšteje 1 K 50 vin., begunska podpora znaša 50 vin.).

Prejemanje takih dohodkov izključuje toraj prejemanje begunske podpore samo tedaj, ako ti dohodki dosežejo ali presežejo za dvakrat podpore, določene pod črko A (normalno toraj pri dohodku dnevnih 6 kron).

II. V okrajih, kjer se podpora dosedaj ni delila n. pr. na Primorskem:

Tudi v teh krajih se plačuje počenši z 21. julijem t. l. begunska podpora v zneskih določenih pod I. onim revnim osebam, katere so morale vsled oblastvenega ukaza ali pa vsled neposredne vojne nevarnosti zapustiti svoje bivališče ali pa se tja ne morejo vrniti.

Ne plačuje se pa podpora v onih krajih in okrajih, koder po izjavi politične oblasti v dogovoru z vojaško begunci ne morejo prebivati. Potem tudi ne beguncem, katerih stalno bivališče je prosto dano za splošni povratek.

Za priznanje podpore so pristojna politična okrajna oblastva (okrajna glavartva) sedanjega bivališča beguncev. Politična oblastva se imajo brez obširnih poizvedovanj prepričati, ali so dani pogoji za podelitev podpore.

Izplačevanje se vrši vsakih 14 dni vnaprej na sedanjem bivališču begunca; ako bi se pa begunec preselil v drug kraj, za kar mora poprej prositi politično oblastvo, ki je pristojno za novo bivališče, v tem zadnjem kraju, ako se mu je obenem priznala pravica do daljne podpore.

V krajih pod II. za sedaj ni mogoče upeljati begunske oskrbe kakor se vrši v okrajih pod I. (razdeljevanje obleke, obujala i. t. d.).

S to naredbo misli vlada, da je uveljavila najvažnejše točke zakonskega načrta, ki ga je sklenila poslanska zbornica.

Ugodila je našim željam samo v toliko, da je podpore zvišala in jih priznala tudi beguncem po Kranjskem, Primorskem itd. Ni pa ugodila naši zahtevi po jasni izjavi, da se smejo begunci kakor svobodni državljani gibati po svoji volji po celi državi, kakor ni dovolila evakuirancem podpore oč

dnova, ko so morali zapustiti svoj dom. Te zadnje podpore bi pomenjale le malo odškodnino za vse one izgube, ki jih begunci trpe vsled tega, ker — ne po lastni krivdi — niso mogli vsaj svojega blaga rešiti. Ali o tem bi se še dalo z vlado govoriti. Neizprosno pa bomo zahtevali, da se vpostavijo za begunce državni temeljni zakoni.

Po gorenji naredbi se sme begunec preseliti le s privoljenjem glavarstva. Vlada se sicer boji to popolnoma jasno povedati, a to izhaja iz dejstva, da mu glavarstvo kratkoma podpre ne nakaže, ako jej preselitev ne dopade. Take omejitve osebne svobode morajo na vsak način pasti.

Letno poročilo o stanju ljudskih šol na Kranjskem koncem leta 1916.

I. Število javnih šol. Meščanski šoli 2 in sicer 1 s slovenskim in 1 z nemškim učnim jezikom.

Javnih ljudskih šol 431, izmed teh 172 enorazrednic, 121 dvorazrednic, 48 trirazrednic, 47 štirirazrednic, 23 petrazrednic, 14 šestrazrednic, 6 osmerazrednic.

Razen tega je bilo 20 zasilnih, 16 ekakurentnih in 2 zasilni šoli.

Izmed javnih ljudskih šol je bilo 183 deških, 13 dekliških, ostale mešane šole.

Skupno število razredov je bilo okroglo 1133. Po narodnosti je bilo 392 slovenskih, 30 nemških, 8 utrakvističnih šol in 1 italijanska (za begunce).

II. Zasebnih šol je bilo 29. (Opomba: V primeri z letom 1913 (pred vojsko), ko je bilo skupno število javnih ljudskih šol 429 in skupno število razredov 1133, opazimo, da se je število šol pomnožilo za časa vojske torej v 3 letih, le za 2 in razredov za 3; med tem ko je pred vojsko naraščalo število šol letno za 5—8 in razredov povprečno za 25.)

III. Število šoloobveznih otrok je bilo 51.231 dečkov (leta 1913 48.730) in 51.359 deklic (leta 1913 pa 48.518) skupaj 102.590 (proti 97.248 leta 1913).

IV. Število šoloobiskujočih otrok je bilo 47.813 dečkov (leta 1913 45.382) in pa 46.058 deklic (leta 1913 43.185) skupaj torej 93.871 (leta 1913 88.567).

(Opomba: V primeri z letom 1913 je naraslo število šoloobveznih otrok za 5342 in število šoloobiskujočih za 5304 in za vse te sta le dve šoli in trije razredi več.)

V. Učitelstvo. Na javnih meščanskih šolah 10 moških in 4 ženske, skupaj 11 učnih moči.

Na javnih ljudskih šolah pa 487 moških (izmed teh 213 mobiliziranih, ostane torej še 274) in 866 ženskih, skupaj 1353 učnih moči.

(Opomba: L. 1913. je bilo 517 moških, 673 ženskih, skupaj 1190 učnih moči; torej sedaj več 163. Ako pa odštejemo mobilizirano učitelstvo (213), vidimo, da je v resnici bilo 50 učnih moči manj kot pred vojsko, dasi je število otrok naraslo, kakor sem že zgoraj omenil za 5304.)

VI. C. kr. moško učiteljsiše v Ljubljani s slovenskim in nemškim učnim jezikom je štelo 19 učnih moči in sicer: 6 profesorjev, 1 kateheta, 1 suplenta, 6 vadničnih učiteljev (med temi učitelja za godbo in telovadbo) in 1 vadniški podučitelj.

Gojencev je bilo v pripravljalnem razredu 31, v I. letniku 24, v II. letniku 28, v III. letniku 21, v IV. letniku 6, skupaj 110. (36 v aktivni vojaški službi.)

Po narodnosti je bilo gojencev: 106 Slovencev, 3 Nemci in 1 Srbohrvat; po veri pa vsi katoličani. Zrelostni izpit je delalo 8 gojencev in 1 eksternist.

VI. C. kr. žensko učiteljsiše v Ljubljani s slovenskim in nemškim učnim jezikom je štelo 11 učnih moči in sicer: 2 profesorja, 4 vadnične učiteljice (med njimi 1 otroška vrtnarica), 1 vadnična podučiteljica, 3 moški in 1 ženska pomožna učiteljica.

Gojenk je bilo v I. letniku 44, v III. letniku 42 in v IV. letniku 41, skupaj 127. Po narodnosti je bilo gojenk: 120 Slovencev in 7 Nemci, po veri vse katoličanke. Zrelostni izpit je delalo 43 gojenk, 6 eksternistinj, 1 eksternistinja za učiteljico ročnih del in 1 za otroško vrtnarico.

Zasebna učiteljsiša. a) pri č. Uršulinkah v Ljubljani s slovenskim in nemškim učnim jezikom je štelo 16 učnih moči in sicer: 1 ravnateljico, 5 profesorice, 5 vadničnih učiteljic, 1 vadnično podučiteljico, 2 moška in 1 žensko pomožno učiteljico. Gojenk je bilo v IV. letniku (drugi ni bilo) 28; po narodnosti 22 Slovencev, 4 Nemke in 2 Italijanki.

b) pri č. Uršulinkah v Škofji Loki je bilo 20 učnih moči in sicer: 1 ravnateljica, 4 profesorice, 2 kateheta, 5 vadničnih učiteljic in 6 pomožnih učiteljic.

Gojenk je bilo v I. letniku 21 in v III. letniku 20, skupaj 41. Po narodnosti je bilo 39 Slovencev in 2 Nemki.

c) zasebno učiteljsiše nemškega šolskega kuratorija v Ljubljani je štelo 16 učnih moči in sicer: 1 ravnateljica, 1 profesorica, 1 kateheta, 4 vadnične učiteljice in 6 moških ter 3 ženske pomožne učiteljice.

Gojenk je bilo v II. letniku 19 in v IV. letniku 24, skupaj 39; po narodnosti 39 Nemci in 4 Slovencev.

VII. Ispite za meščanske in ljudske šole je delalo: 5 učiteljic za meščanske šole, 18 učiteljev in 53 učiteljic za ljudske šole. Aprobiranih je bilo 4 učiteljice za meščanske šole, 16 učiteljev in 50 učiteljic za ljudske šole, reprobiranih pa 1 učiteljica za meščanske in 2 učitelja ter 3 učiteljice za ljudske šole.

Sposobnostno spričevalo so dobili: 1 učiteljica za slovenske in 3 za slovenske in nemške meščanske šole; 13 učiteljev in 48 učiteljic za slovenske in nemške ljudske šole, 1 učitelj in 2 učiteljici samo za nemške in 2 učitelja samo za slovenske šole; dalje 1 učiteljica za francoščino in 1 učiteljica za slovenščino kot učni jezik.

Da se vidi še bolj vpliv vojske na kranjsko šolstvo, naj objavim tudi število srednješolskih učencev v začetku šolskega leta 1916/17.

Na utrakvističnih gimnazijah (I. in II. državna gimnazija v Ljubljani, gimnaziji v Kranju in Novem mestu) je bilo l. 1913/14. 1750 (+ 58), l. 1916/17. 1329 (+ 87 hosp.), torej — 421 (+ 29) učencev; na nemških gimn. l. 1913/14. 318 (+ 25), l. 1916/17. 302 (+ 33), torej — 16 (+ 8) učencev; v knezoškof. zavodu v St. Vidu leta 1913/14. 348, leta 1916/17. 375, torej + 27; na realki v Ljubljani leta 1913/14. 628 (+ 13), l. 1916-1917. 698 (+ 13), torej + 70 (+ 0); na realki v Idriji leta 1913/14. 156 (+ 10), l. 1916/17. 111 (+ 3), torej — 45 (— 7). Skupaj je bilo leta 1913/14. 3200 (+ 106), l. 1916/17. 2815 (+ 136), torej — 385 (+ 30 hosp.) učencev. Dekliški licej v Ljubljani leta 1913/14. 342, leta 1916/17. 279, torej — 63 učenk.

A. S.

Naši vojni kurati.

Vojni kurat Alcazlj Dejak.

Nepričakovano nas je zapustil naš vrli rojak, gosp. vojni kurat Dejak. Po 13 mesečnem neumornem delovanju pri 97. pešpolku je bil prestavljen v zadnje. Ni ga bilo častnika niti prostaka, ki ne bi cenil njegovih zaslug, katere je storil v prid podrejenega mu moštva. Vsak dan, dan za dnevom je bodril v strelskih jarkih izmučene vojsčake — ž njimi je delil vse bridkosti in težave vojne. Utrudljiva ter nevarna pota ga niso strašila v izvrševanju njegovih stanovskih dolžnosti, zato ga je vsakdo spoštoval. Lepa, a zaslužena odlikovanja — Franc Jožefov red s krono in meči, duhovniški zaslužni križ II. razreda ter razne pohvale — dičijo njegova prsa kot plačilo in povračilo za njegovo vsestransko požrtvovalnost.

Gospodu vojnemu kuratu ključemo ob ti priliki: »Največ sreče in blagoslova v njegovem bodočem delokrogu! 97. pešpolk je bil ter ostane ž njim — ter prepričani smo, da i on ostane vedno v duhu z nami!«

Mož na svojem mestu.

Ze nad dve leti hodim po bojiščih in videl sem že marsikaj. Na prvem in edinega duhovnika v prvem strelskem jarku sem pa naletel na soški fronti, in to je bil naš vojni kurat č. g. Valentin Jerše. Prišel je k nam že leta 1915. in od tedaj se nas je vedno držal. Mnogokrat sem ga srečal v prvem strelskem jarku. Dovolj je preživel težkih ur in časov z nami. A zapustil nas ni. Tukai na teh visokih hribeh, ki jih je le gola skala, nas je pridno obiskaval. Vsakemu je dal priliko, vdeležiti se sv. maše. Mnogokrat so med sv. opravilom pokali šrapneli in granate okrog njega, a on ni nikoli pustil oltarja, dokler ni dovršil svoje službe. Vsak teden nam je bral sv. mašo prav v strelskem jarku, ko smo bili komaj 30, na enem mestu celo samo 7 korakov oddaljeni od sovražnika. Sovražne krogle so zbijale po železju, a naš gosp. kurat se ni dal motiti v svojem svetem delu. Na sveti večer nam je priridel polnočnico v kaverni. V občevanju z vojaki je bil prijazen in zelo dobrega srca. Posebno rad je imel nas Slovence in če je le imel, nam je delil cigarete. Svojega slovenskega pokoljenja ni nikoli zatajeval. Ni čuda, da smo ga vojaki zelo cenili in ljubili. Žal nam je, da nas je moral radi bolezni, ki se mu je v tej hudi zimi močno poslabšala, zapustiti. Naša hvaležnost in naše najboljše želje ga spremljajo. Bog daj, da bi kmalu okreval in bi se zopet veselil sešli.

J. M.

Po zraku iz Evrope v Ameriko.

(Izvirno.)

Dosedaj izvršeni rekordni čini na poprišču zrakoplovstva in letalstva, tako n. pr. svetovni rekord Hugona Kaulensa, ki je koncem leta 1913. ali začetkom leta 1914. v svojem balonu »Düsseldorf« poletel iz Bitterfelda v Perm

ter dvetisočkilometerski rekord nemškega letalca Stöfflerja, vzpodbujajo k preudarjanju, kdaj se bo posrečilo zvezati stari in novi svet po zračni poti. Davno že so minili časi, ko je svet slepo verjel izrekom znamenitih učenjakov: Borellija, Navierja in drugih in v zboru ponavljal za njimi: »Človek ne bo nikoli letal!« Pojavi na poprišču aviatike in aeronavtike so to mnenje temeljito izpodbili. Smeli možje kakor Zeppelin, Orville in Wilbur Wright, Lillenthal, Blériot itd. so v balonu ali letalu rešili to dozdevno nerazrešljivo vprašanje in premagali zrak. Ti moderni Ikaridi so našli potem nešteto posnemovalcev in kako mogoče se je razvila tehnika na tem poprišču, nam priča uporaba vseh vrst letal v sedanji svetovni vojni.

Znano je, kako mnogovrstni in številni so že bili načrti za polet preko Atlantskega oceana. Tu naj spomnim le na brezuspešne poizkuse Američana Wellmana in njegovega inženjerja in poznejšega naslednika Vanimana, na fantastični načrt Jožefa Bruckerja, ki je hotel najprej v vodljivem balonu z zasilnim čolnicem, potem pa v prostem balonu s pasatnimi vetrovi preleteti morje z Azorov. Ti in vsi drugi načrti so se izkazali kot neizpeljivi oziroma so ostali samo načrti. Denar, ki se je dozda potrošil v te svrhe, je bil proč vržen. Tehnika kljub vsemu svojemu občudovanju vrednemu napredku le še ni čisto kos svojim nalogam na poprišču svojih najnovejših izdelkov. Četudi je preletel Kaulens 3600 km, ako premerimo njegovo pot na zemljevidu, bi ta razdalja komaj zadostovala za polet preko morja. Treba bi pa bilo že zelo veliko sreče, da bi kdo v vsaj približno ravni črti napravil v zraku pot preko Atlantskega oceana, in mnogo bolj verjetno bi bilo, da bi prišel balon — bodisi vodljivi ali prosti — iz svojega tira ter bi postal z ljudmi vred žrtev morja. Nade, da bi v balonu preletel Atlantski ocean torej danes še niso posebno velike. Preje bi se utegnilo kaj takega posrečiti letalu, ki nudi s svojo večjo lastno brzino in krmiljivostjo več gotovosti za polet v ravni črti.

Ni dvoma, da bo v razmeroma kratkem času — ne oziraje se na vsa mogoča nesmiselna sanjarstva — poletel kak smel mož ali več njih iz Evrope v Ameriko ali pa tudi obratno. O tem bo nedvomno igralo letalo prvo vlogo, uspeh pa bo koncem koncev odvisen od človeka in njegove energije. In dejstvo je, da se tačas dva inženjerja iz Brooklyna z vso resnostjo pripravljata za to reč. Svoječasni dvetisočkilometerski rekord je dosegel Stöffler z letalom, dočim so najnovejši tipi Zeppelinovih balonov dokazali, da morejo ostati tri dni v zraku in razviti brzino do 90 km na uro. Oba stroja bi torej mogla v 30 do 40 urah preleteti 2600 km dolgo zračno pot med Novo Fundlandijo in Irsko.

O možnosti takega poleta je na zanimiv način razpravljal že pred približno tremi leti Henry Harison Suplee v »Scientific American«. Suplee je sestavil in na zemljevidu označil najkrajše razdalje med Evropo in Ameriko na severni polobli. Ta zemljevid, ki ni prišel v javnost, sem imel priliko videti, ko se je suplee mudil v Evropi. V naslednjem hočem podati bistvene Supleejeve misli.

Težave za tako podjetje so razmeroma majhne in večinoma take, da se dajo razen ene ali dveh izjem tudi na kopnem kritično preiskati in rešiti. Predpogoj so seveda zadostna denarna sredstva: Za letala je najvažnejša zahteva, da je motor docela zanesljiv; za zrakoplov je pa glavno pač to, da se doseže zadostna gostota ovoja, da ne propuščata plina, v čemer temelji sposobnost zrakoplova, da more dolgo časa ostati v zraku.

Pri obeh strojih pa spada predvsem človeški element med nedoločljive afktorje, k čemur se pridružuje še možnost, da pride stroj zaradi megle ali nasprotnih zračnih tokov s poti.

Denimo, da se reši motorsko vprašanje za letalo na ta način, da se izboljša konstrukcija in se postopa pri gradnji stroja z največjo skrbnostjo, ali pa tako, da se motorski pogon podvoji na ta način, da more zrakoplovec neposredno od enega stroja k drugemu; vpoštevajmo dalje, kaj se da po splošni sodbi z zrakoplovom že danes doseči v trajni vožnji, — potem nam preostaneta končno le še oba omenjena nedoločljiva afktorja.

Ni dvoma, da bi moglo v gondoli Zeppelinovega zrakoplova novega tipa potrebno moštvo začasa vožnje nad Atlantskim oceanom dosti udobno taboriti; ravno tako jasno je pa tudi, da bi stavili na sposobnost voditelja letala ogromno zahtevo, ako bi moral tekom cele vožnje sedeti v tesnem sedežu svojega letala in vrhu tega opravljati

skrajno naporno duševno delo. Ako v tem oziru primerjamo druge, daleko popolnejše prometne stroje, vidimo, da se pri nobenem teh prometnih sredstev ne stavijo na voditelja tako ogromne zahteve. Tudi ni nobenega dvoma, da so delovnim zmožnostim tako moža kakor tudi stroja postavljene meje. Brzovlaki menjajo na vsakih 400 do 600 km stroj in voditelja, dočim je na oceanskih parnikih, kjer ni mogoče menjati gonilnega stroja, na razpolago zadostno število ljudi, ki se menjavajo v nadzorovanju parnega stroja in imajo obilo časa za mir in odpočitek.

Vsi dosedaj objavljeni načrti za polet preko Atlantskega oceana so stali z malo izjemo pod vplivom paroplovne slike; vsi so hoteli v enem samem, nepretrganem poletu napraviti pot čez ocean. Iz dosedaj navedenega pa že izhaja, da je pmetnejše, razdeliti pot v etape in napraviti postaje v toliki razdalji druga od druge, da zmaga teh razdalj ne presega delovne zmožnosti človeka in stroja.

Ako preudarjamo o poletu iz Evrope v Ameriko v več etapah, ne da bi se ozirali na črte, po katerih vozijo parniki, je jasno, da polet z Norveškega čez Faröerske otoke in Islandijo že danes ni nič nemogočega. Na tem potu bi se mogla razdeliti vožnja v štiri odseke, ki so med seboj precej enako dolgi. Ako dalje sledimo železniškemu zgledu in v vsakem odseku menjamo moža in stroj, potem moremo n. pr. pisemsko pošto že danes prenašati iz Evrope v Ameriko. Ščasoma bi napredovali in izpustili to ali drugo postajo. Zaenkrat pa bi torej za to pot potrebovali štiri stroje in štiri voditelje. Seveda bi ta metoda s športnega stališča nikakor ne zadovoljevala, s stališča tehničnih možnosti pa ima vsekakor mnogo prednosti.

Od Bergena na Norveškem do Faröerskih otokov je 680 km; od tam do Reikjavika na Islandiji 740 km. Potem prideta oba največja dela poti, in sicer mora poleteti letalec z Islandije čez Danski preliv na rt Farewell, to se pravi, prevoziti mora približno 1320 km. Z rta Farewell v St. Johns na Novi Fundlandiji je treba preleteti 1500 km. Pot bi se lahko še skrajšala, ako bi bilo moči najti primerno pristajališče na obalah Labradorja.

Cela pot bi znašala 4250 km in bi razdeljena v štiri etape ne bila nezmagljiva ne za ljudi ne za stroje. Tudi vprašanje goriva ozir. gonilne snovi bi se dalo v okviru teh etap še rešiti.

Seveda ta načrt ni baš popoln, kajti potovanje se začne in konča na precej nekoristnih točkah in tudi medpotoma vodi po samotnih pokrajinah sveta, daleč proč od velikih prometnih poti. Suplee pa s svojo mislijo zaenkrat tudi ne namerava drugega, nego dokazati, da je polet sploh izvedljiv; ni izključeno, da te pobude ne dovedejo do nadaljnjih važnih izprememb in izpopolnitev načrta. Ko se je vsa trgovina z Vzhodom vršila preko Benetk in Geneve, je bila Anglija za trgovino komaj važnejša nego danes Islandija. Šele nadna preobrazba Evrope po najdbi novih morskih poti v Indijo in Ameriko so stopili britanski otoki na čelo svetovni trgovini. Kakor hitro se ustvarijo nove prometne možnosti, je trgovina v vseh delih sveta takoj za petami in razvoj prometnih poti se vrši potem pač ob sebi tako, kakor zahtevajo potrebe. Namesto da bi torej zahtevali od letala več, nego zahtevamo od kateregakoli prometnega sredstva na svetu, skušajmo isti uspeh doseči z vsoto manjših del.

Kdaj bo prvi letalec nastopil pot v Ameriko? Kdo ve! Gotovo pa je, da se bo to preje zgodilo, nego si danes mislimo. Zdi se mi, da nas ločijo od tega dogodka komaj še meseci.

R. S.

Iz ujetništva.

Iz italijanskega ujetništva pošilja pozdrave vsem znancem in prijateljem in prosi kakega poročila: Ant. Lenardič, prigion. di guerra, Asinara, Rep. Campo faro, Italia.

— Iz ruskega ujetništva piše cand. ing. agr. J. Rustja. Nastavljen je z mnogimi drugimi Jugoslavani na poizkusnem polju v Besarabiji. Zdravi so in godi se jim dobro, samo to je najhuje za vse, da ne dobe nobenega glasu od doma. Domači, prijatelji in znanci, pišite vendar in naznanite najvažnejše domače dogodke. Kaj je »Danica«? da nihče ne piše par besed, kako je s tovariši? Naslov: Josip Rustja, voj. plen., Opitnoe pole, st. Mireni j. z. ž. d., Besarabija, Rusija.

— Iščejo se: Anton Forčesin, Siemensgasse Nr. 14, Waltendorf b. Graz, bi rad zvedel natančen naslov svojega brata Fr. Forčesin v Moosbirnbaumu. — Jožef Ko-

Spominjajte se goriških beguncev!

Kaj delajo trapisti,

o tem lahko izveš v mični novi knjižici:
 »Brat Gabriel Giraud in njegova ustanova v Rajhenburgu«
 Dobiva se pri oo. trapistih v Rajhenburgu, v Katoliški bukvarni v Ljubljani, pri J. Krajec nasl. in Urban Horvat v Novem mestu in po vseh drugih knjižarnah. Broširana knjiga velja K 2-50 in v platno vezana K 3-50, po pošti pa pri obeh po 20 vin. več. Te ne samo veskoki zanimive in s primernimi podobami okrašene, ampak ravnotako podučne in zabavne knjižice bi ne smelo manjkati v nobeni šolski in društveni knjižnici. Sezite tedaj po tej nenavadni knjižici vsi Slovenci, vse šolske, farne in izobraževalne knjižnice ter knjižnice Marijinih družb itd.

Vinski kamen,

suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino po najvišjih cenah **veletrgovina Anton Kolenc, Celje.** 1854 (1)

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino trvdka **JELAČIN & Ko.** Ljubljana ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

.Nova dvonadstropna

hiša-vila

z vrtom v Sp. Siški (Ljubljana) se prod. — Več se izve na št. 62 v Domžalah Gorenjsko.

Zaradi nakupa obrtnih delavnic prodam vilo z vrtom

v Ljubljani, Cesta na Rožnik, vila 41. 1874 (3)

Hiša

dvonadstropna, z lepim vrtom, pripravna za vsako obrt, v Postojni na Wilharjevem trgu, se pod ugodnimi pogoji prod. Pojasnila daje GIZELA VODOPIVEC, POSTOJNA. (1871)

Proda se lepa, 3 leta stara kobila

kostanjeve barve. Poizve se v Vižmarjih 59. 1892

Radi opustitve gostilne se poceni prod. še dobro ohranjen

avtomat

igračoč 24 komadov na treh valjih. Poizve in ogleda se pri Maks Zalokerju, tovarnarju drož, Krakovski naslp 26, Ljubljana. 1895

Išče se dobro

stanovanje s hrano

pri nemški rodbini za 2 dijaka. Cenj. ponudbe na upravo „Slovenca“ pod št. 1899.

Hiša

s trgovino mešane stroke in gostilno

v večjem trgu na Dolenjskem, na lepem prostoru v bližini farne cerkve in c. kr. pošte, 8 oziroma 4 km od železniške postaje oddaljeno, se vsled želje preselitve v drugi kraj, prod. iz proste roke s trgovsko in gostilniško oprav. vred. — Hiša obstoja iz prodajalnega lokala, skladišč, treh gostilniških sob, šest drugih sob, kleti, hlevov ter drugih gospodarskih poslopj. Cena: K 45.000.—. Nakup zemljišč ravnotam na razpolago. Kupci naj se biagovolijo pismeno obrniti na 1896

D. Zdravič, Ljubljana, Sv. Florijana ul. 4.

Jščem koncipijenta

Dr. Ig. Malnerič, odvetnik, zdaj nadporočnik — avditor, Zagreb, Kačićeva ul. 13. 1894

Lesni delavci

se iščejo za takojšnje delo in nastop: 2 uri od železnice v bližini Feldkirchna na Koroškem. Delo je v lepem graščinskem gozdu za pripravljane 4 metre dolgih hlodov (kriljev) in lesa za papirnice nad 2000 metrov. Delo traja do snega in tudi prihodnje leto. Dobra dnevna plača. Za prehrano, ki jo preskrbi občina, dobe delavci še priboljšek od gospodarja. Zeli se 4-6 delavcev z nadodelavcem, ki razume tudi nemški. Istotako se išče izurjen žagar na prav dobro dvojnato žago na turbino v Feldkirchnu. Nastop takoj. Delo skozi celo leto. Vprašanja na upravo „Slovenca“ pod št. 1706 (če-le možno v nemščini).

100 K POZOR! 100 K

100 K nagrade tistemu, ki mi preskrbi stanovanje za takoj. Obstojati mora 2 do 3 sobe in kuhinjo, prazno ali mehlovano. — Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 1898.

DOBRO KUCHARICO

veščo vsega gospodinjstva, sprejme meščanska rodbina v Ljubljani. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 1900.

Kupi se takoj mlad

špicelj ali foksterier.

Ponudbe sprejema uprava „Slovenca“ pod št. 1881.

Proda se

hiša z gostilno

in vrtom v bližini Ljubljane.

Naslov se izve pri upravi „Slovenca“ pod št. 1887.

Kuharica

se sprejme v župnišče na Koroškem. Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo tega lista pod: Kuharica 1863

V radovljiškem okraju

kupim **hišo** 1833 (3)

z malim posestvom ali samo z vrtom. — Ponudbe na upravo „Slov.“ pod Penzionist 1833.

Henrik Weisz Nagysallo

Ustan. 1910. dobavlja po povzetju naslednje čevlje z usnj. podplati v vsaki velikosti. Riziko izključen. Zamena dovoljena. S cenikom med vojno ni mogoče postreči. Par damskih čevljev okolu K 30.—, K 35.—, K 40.—, K 45.—, K 50.—, in K 55. Par čevljev za strapac (bakanci) okolu K 48.—, K 60.—. Par čevljev za gospode K 40.—, K 45.—, K 50.—, K 55.—, in K 60. Bakanci z lesenimi podplati par K 25.—. Čevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje cene. 4 skatije kreme za čevlje K 1.—

HIŠA enonadstropna pripravna za vsako obrt

se prod. pod ugodnimi pogoji v ličnem trgu na Spodnje Stajerskem ob železnici. — Zraven hiše hlevi in vrt. — Ponudbe na upravništvo „Slovenca“ pod št. 1772. 1772 (3)

8 vinarjev

(za 1 dopisnico) Vas stane moj glavni cenik, ki se vam dopošlje — na zahtevo brezplačno. —

Prva tovarna ur JAN KONRAD, c. in kr. dvor. založnik Brůx št. 1552 (Česko.)

Nikel ali jeklene ure na sidro K 7.—, 7.—, 8.—. Vojno-spominske nikeln ali jeklene ure K 11.—, K 12.—. Armadne radi, ure iz nikla ali jekla K 12.—. Misivna srebrna Rokshopi remont, ure s sidrom K 19.— K 20.—. Budilke, stenske in ure na stojalo v veliki izbiri po nizkih cenah. Zletno pismeno jamstvo. Posilja po povzetju. Zamena dovoljena ali denar nazaj

Išče se pošten, zanesljiv mesarski pomočnik

najrajši invalid, ker ni velikega opravka. Istotako se sprejme tudi mesarsk. vajenec, če mogoče že vajen v mesarskem opravilu. Ponudbe na Anton Hafner, mesar v Škofji Loki. 1861 (3)

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradvic in trde kože, tekem 3 dni s koronino in brez bolečin ne odpravi

Ria-Balsam. Cena ločku z jamstvenim pismom K 1-75, 3 lončki K 4-50, 6 lončkov K 7-50. Stotine zahvalnic in priznanic. Kemy, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12/306 Ogrsko. 1042

Paramente

cerkveno orodje, celotne cerkvene oprave itd. dobavlja najcenejše

JOSIP VEND, specialna trgovina, Gabl ob Orlici, Češko.

vseh vrst za urade, društvo, trgovce itd. **Anton Černe** graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Konjak

iz vin lastnega pridelka destilirani, pri slabostih vsled starosti in težkočah v želodcu že več stoletij sloveč kot krepičo za ohranitev življenja. Razpošilja 12 let starega 4 polliterske steklenice franco po pošti za 40 kron, mladega triletnega, čudovito učinkujočega kot bol lajšajoče vrbalno sredstvo pri trganju v udih, 4 polliterske steklenice za 32 kron; 2 litra vinskega žganja K 28.—

Benedikt Hertl, graščak, grad Golič, Konjice, Stajer.

Kostanjev les

od 1 m dolgosti, 10 cm debelosti naprej, v deblih in polenih

kupi po najvišji ceni trvdka **J. Pogačnik,** 2407 Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13.

Ustanovljeno 1. 1893.

UZAJEMNO PODPORNNO DRUŠTVO

v Ljubljani registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poročstvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke. Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekah ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih. Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila. Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2%. Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.49 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.613 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Doktor prava v javni službi se želi poročiti
 z zavedno katoličanko in vneto Slovenko s primerno doto. Dopise s sliko na upravo lista pod »Skromnost 1853« (3)

F. BATZEL (prej v Gorici) Ljubljana, Stari trg št. 28
 Moška in ženska dvokolesa še s staro pnevmatiko, šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. - Najboljše baterije. Posebno nizke cene za preprodalce. 1775

Mehanična delavnica na Starem trgu 11

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnate portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

DAVORIN ROVŠEK prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Zaloge v Ljubljani: A. Šarabon in Julius Elbert.

Najstarejša slovenska trvdka te stroke. Obstoji že nad 40 let

Ana Hofbauer

imejateljica zaloge cerkvene obleke in orodja Ljubljana, Wolfova ulica 4
 si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, plavijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzamejo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila. Zapolovljajo hitra in najpoštonejšo postrežbo, prosil, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo trvdko.

Kranjska deželna podružnica
 n. a. deželne življenjske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II
 sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska nezgodna in jamstvena zavarovanja. Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje. Stanje zavarovanega kapitala K 175.000.000.— Stanje garancijskih fondov K 55.000.000.— Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastonj in poštne prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1881

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4¹/₄ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 25 vinarjev na leto.

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izv. „rujavo mazilo“. Mali lonček K 1.60, veliki K 3.— porcija za rodbino K 9.—, Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarina pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520

C. kr. smodnišnica v Kamniku

potrebuje večjo množino

belojelševega lesa.

Natančneje poizvedbe istotam. 1771 (3)

Proda se takoj v Pišecah pri Brezicah na Stajerskem za trgovino, gostilno in vsako drugo obrt primerna hiša z vsemi gospodarskimi novozidana hiša skimi poslopji ter ima lepo dvorišče, vrtove in se nahaja ob potoku; v bližini je krasen, novozasajeni vinograd, travnik z večjo množino sadnega drevja, vrt in njive v obsegu ca. 3 oralov za K 40.000.

Posestnik: Martin Schwer, Bregana, pošta Jesenice, Dolnjsko! 1755

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam slamnate čevlje (šolne)

in slamnate podplate za v čevlje katere sem začel izdelovati, tako da ustrezem lahko vsaki zahtevi. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah, prav dobro došla. Naj vsak poskusi! FRANC CERAR, tovarna slamnakov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani. 1622

Blaž Jančar

pleskarski mojster

več let pri tvrdki brata Eberl, se priporočam slavnemu občinstvu kot invalid za stavbena in pohištvena dela. 1890

Delavnica: Oražem, Breg št. 6.

Marija Bajda,

Štepanja vas 76, pri Ljubljani, prodaja do preklica samo ob sobotah po zmernih cenah raznovrstno blago za obleko in razne drobnarije. 1723

Kupim vsako množino

sodov

vseh velikosti od vina, žganja ali ruma

Ponudbe je poslati na Mihael Omanen, Višnjagora. 1884

Proda se hiša na Javorniku

visoko pritličje in prvo nadstropje, solidno zidana, z velikim vrtom in travnikom, par minut od kolodvora, ob glavni cesti, in je vprašati pod naslovom: Posojilnica Ljubljana, Miklošičeva cesta 6. 1855

A. & E. Skabernè

Majnovjše bluze za dame

Mestni trg št. 10.

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu kakor prečastiti duhovščini vljudno naznanjam, da

stavbno tvrdko Jakob Accetto

po mojem zastopniku AUGUSTU ACCETTO slej ko prej vodim na prejšnjem ter izvršujem vsa v to stroko spadajoča dela.

Se priporoča

Jerica Accetto,
Imejateljica tvrdke, Trg tabor št. 2.

Zahtevajte slovenski cenik!

Naslov: Jos. Petelinc, Ljubljana.

Priporoča se tvrdka

JOS. PETELINC

tovarniška zaloga šivalnih strojev.

Stroji v raznih oprelih in sistemih, priproste kakor tudi luxus-opreme vedno v zalogi. Pouk v umetnem vezenju brezplačen!

Ljubljana,

blizu frančiškanskega mostu, levo, ob vadi tretja hiša.

10 letna garancija!

100 litrov zdrave domače pijače osvježuje, dobro in sejo gasiče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, višnjevec. Skaziti se ne more. Za domačo pijačo se lahko kopije polni hladni kozari tudi vroča namesto ruma ali žganja. Snoviz natančno navodilom stanejo K 12.— Iran po povzetju JAN GROLICH drožerija pri angelu, BRNO 643 Morava.

500 kron v zlatu če ne odstrani krema Grolich z raven spadajočim prašnim praškom vse acinčne pege, maroga, solne opekline, ogrce, obrazno rdečico itd. in ne ohrani kožo mladostno svežo in nežno. Cena K 6.65 s poštno vred. Sporecije stanejo K 17.—, 6 porcij K 32.50. Vse brez kakih nadaljnjih stroškov. Naslov za naročila JAN GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 643, Morava.

Dijamanti za rezanje stekla za steklarje in domačo rabo.

Dijamante za steklarje moram dobaviti sedaj le št. 4 po K 11.70. in št. 5 po K 16.—, kar je dovoz prekiniten in se mora surovo blago dobiti le težko in po visokih cenah. Povzete 85 vinar. več. Za realno in solidno blago imatec JAN GROLICH, drožerija pri angelu, BRNO 643 Morava.

Franydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdečo, svetlo in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštno vred K 2.70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči olodna lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštno vred K 2.45. Povzete 85 vinar. več. Naslov za naročila: JAN GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 643, Morava.

Kostanjeve in bukove hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pismene ponudbe z navedbo cen.

136

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

SELENBURGOVA ULICA ST. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

FINANCIRA VOJAŠKE DOBAVE IN APROVIZACIJSKE KUPČIJE.

DAJE PREDUJME NA BLAGO. :: ESKOMPTIRA MENICE, FAKTURE IN TERJATVE.

POSPEŠUJE TRGOVINO, INDUSTRIJO TER UVOZ IN IZVOZ

VLOGE NA KNJIŽICE OBRESTUJE PO 4% :: VLOGE NA TEKOČI RAČUN PO DOGOVORU.